

PLAN RADA ZAGREBAČKE FILHARMONIJE 2022. - 2026.

KONTINUITET - STABILNOST - IZAZOVI - RJEŠENJA

Mirko Boch, Zagreb 2022.

1. UVOD

Kao osnova na kojoj temeljim plan rada Zagrebačke filharmonije u nadolazećem razdoblju 2022. - 2026., neophodno je osvrnuti se na glavne značajke prethodnoga mandata, kojega sam obnašao na mjestu ravnatelja Zagrebačke filharmonije u razdoblju 2018. - 2022. godine.

Takav pogled neophodan je iz više razloga. Prvenstveno zato što sam od samoga početka smatrao da je načelo **kontinuiteta** presudno za dugoročnu **stabilnost, rast i razvoj ZF-a**, te što sam upravo na tim načelima temeljio plan rada s kojim sam stupio na dužnost ravnatelja ZF-a u razdoblju 2018. - 2022. godine.

Smatrao sam, naime, kako je upravo **kontinuitet ključ razvoja** kako umjetničkog, tako i poslovnog plana ZF-a, kako bi se - kroz kvalitetne umjetničke programe, dirigente i soliste, ali i povećanje publike, prisutnost u medijima te stvaranje boljih uvjeta za rad (nova radna mjesta, novi instrumenti, potrošni materijal i sl.), na svim poljima rada u Zagrebačkoj filharmoniji **nastavio rast i razvoj ZF-a** u tome razdoblju.

Prethodni mandat snažno je obilježila **150. obljetnica** orkestralnog muziciranja u Zagrebu i Hrvatskoj, koju smo proslavili kao naš jubilej 2021. godine, pa je stoga cjelokupni mandat, u određenom smislu, bio usmjeren prema tome velikom događaju. Osim toga, protekli period snažno je označio i **odabir novoga šefa-dirigenta**, sjajnog mladog maestra **Dawida Runtza**, koji je svojim stilom i nastupima otpočeka osvojio srca i zadobio povjerenje i našega orkestra i publike.

Vođeni smjernicama rasta, razvoja, stabilnosti i kontinuiteta **konsolidirali smo orkestar i učvrstili instituciju Zagrebačke filharmonije**, otvorivši **nova radna mjesta**, ostvarivši mnoge značajne rezultate, na umjetničkom polju, kao i kroz sve veću prisutnost u medijima, općenito među našom publikom i u javnosti, u Zagrebu, Hrvatskoj i šire. Postali smo kulturna institucija koja ima **i kapacitete i snagu ići u korak s najvišim umjetničkim i organizacijskim standardima**, bez obzira i unatoč svim poteškoćama s kojima se suočavamo u kulturnom prostoru Republike Hrvatske.

Dodatno smo se otvorili prema **novim prostorima i nekonvencionalnim načinima izvođenja i predstavljanja glazbene umjetnosti**. **Off ciklusom** uspješno smo se nastavili obraćati novoj i *drukčijoj* publici, najnovijim **Minimini ciklusom** okrenuli smo se i onima najmlađima, snažno afirmirajući i edukativnu ulogu našega orkestra. **Zahvaljujući našim naporima u nalaženju novih izvora financiranja, u koncertni život** nakon nekoliko sezona vratili smo **Bijeli ciklus**. Ostvarili smo i zapaženi **EU projekt** kojim smo i nematerijalno, ali i materijalno (u obliku novih instrumenata) obogatili sredine u kojima smo ga realizirali.

Tijekom mandata inaugurirali smo i **novu razinu vizualne i verbalne komunikacije** naših sezona, programa i koncerata ususret široj javnosti i novoj publici, zadržavajući pritom **zdravi odnos prema našoj tradiciji** te insistirajući na **izvrsnosti i elitizmu** tamo gdje je to doista i potrebno, na području **vrhunskog muziciranja i najviših umjetničkih dosega**.

No, kao možda nikada do sad, naišli smo i na **dosad neviđene probleme i izazove**: prvo *lockdown* i višesezonsku pandemiju, a usto i zagrebački te potom petrinjski potres, što je sve dovelo u pitanje samu bit naše egzistencije.

Bez pravih uvjeta za rad, pa čak i bez dvorane u velikom periodu mandata (jer je naš trenutačni dom, Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog kroz gotovo polovinu mandata zbog epidemije i posljedica potresa bio zatvoren), u skladu s mjerama i javno-zdravstvenim odlukama koje smo morali poštivati, pokazali smo **otpornost, kapacitiranost, spremnost na prilagodbu te odlučnost da ne posustanemo**, znajući da jedino i samo **aktivnim angažmanom i proaktivnim djelovanjem** možemo prebroditi, pa doslovce i *preživjeti* jednu od najvećih kriza s kojima se čovječanstvo uopće suočilo.

Takva situacija bila je **izazov u svakom pogledu**: umjetničkom, organizacijskom, komunikacijskom, kao i financijskom.

Sve te okolnosti ugrozile su ne samo naše svakodnevno funkcioniranje i umjetničko djelovanje, usto ugrožavajući i naše poslovno postojanje, nego su nas, u stanovitoj mjeri, također **zaustavile u provedbi svih naših projekata, planova i međunarodnih gostovanja**. Unatoč tome, u tome smo razdoblju, i na međunarodnom planu, ostvarili zapažene rezultate, iako ostaje činjenica da smo planirali i željeli i puno više.

Zbog svega toga, novi četverogodišnji mandat potrebno je u svakom slučaju promatrati i u tome svjetlu, kao **nastavak i nadovezivanje** na ono gdje smo u slučaju određenih projekata, programa ili umjetničkih suradnji, zbog objektivnih okolnosti, morali stati te koje u nadolazećem razdoblju imamo priliku nastaviti raditi i/ili ostvariti.

Na novi mandat kandidiram se u potpunosti svjestan i toga kako **nova kriza tek dolazi**, ona postzdravstvena, ali prvenstveno ona financijska, upravo sada se suočavamo i s onom sigurnosnom (!), u kojoj će višestruko apostrofirani **kontinuitet** - na razini umjetničkog djelovanja, materijalnih i ljudskih resursa, publike, kao i financijskog poslovanja, biti imperativ. Na takve izazove, koji nam tek predstoje, neće biti nimalo lako odgovoriti.

Za takve izazove potrebna nam je i dalje **stabilnost** - i institucije i orkestra, potrebno je **iskustvo, temeljito razumijevanje problematike i dubinsko poznavanje merituma stvari**. Izazova je bez sumnje puno - u odnosu na okolnosti i okruženje možda i više nego ikad, ali planom rada koji predstavljam smatram da na njih možemo uspješno odgovoriti. Štoviše, svaka kriza **prilika je i za nove iskorake**, a plan rada koji predlažem upravo pruža i takvu viziju.

U razvoju toga plana jedna mi je misao, pritom, davala posebni motiv. Nju sam nerijetko isticao i kroz prethodne godine, smatrajući da je znanje, trud i energiju prvenstveno potrebno usmjeriti prema **rastu i razvoju ljudskog kapitala**, bilo da je riječ o izboru novog šefa-dirigenta ili o brizi za svakog člana u orkestru. Takvo mi se stajalište kroz nebrojene primjere i potvrđivalo te na njemu namjeravam i u budućnosti snažno insistirati.

Novim četverogodišnjim planom želim **zadržati stabilnost institucije Zagrebačke filharmonije**, a našem orkestru - te posebno našoj publici, prenijeti **poruke snage i optimizma** za iskorak u novo doba koje nas očekuje.

Želim nastaviti graditi **orkestar s licem i karakterom**, želim se nastaviti **boriti za našu publiku** za koju će se u narednom periodu, zbog posljedica krize, ali i zbog neizvjesnog vremena pred nama, biti potrebno boriti u doslovnom smislu te riječi.

No unatoč svemu, želim pred nas **postaviti i sasvim nove izazove**, a prije svega **izazov nove koncertne dvorane**, umjetničkoga doma Zagrebačke filharmonije, zato što smatram da se bez njega ZF više ne može razvijati u punom potencijalu u kojem to želimo u budućnosti.

Velika obljetnica koju smo obilježili, a koja govori o našoj tradiciji, ulijeva mi **strahopoštovanje**, način na koji je orkestar kroz svakog pojedinca odgovorio na krizu daje mi **odlučnost** na kojoj želim graditi dalje, a **iskustvo i znanje** koje sam stekao dosadašnjim djelovanjem na funkciji ravnatelja ZF-a pružaju mi za pravo reći kako ću na mjestu ravnatelja u narednom razdoblju učiniti sve što je u mojoj moći da na svim razinama osiguram sve materijalne i nematerijalne preduvjete za **nesmetani razvoj svakog pojedinca, orkestra i institucije Zagrebačke filharmonije u cjelini**.

Sve su to temelji na kojima sam gradio dosadašnju poslovnu filozofiju upravljanja Zagrebačkom filharmonijom te koji moraju biti misao vodilja i u narednom razdoblju.

2. Postignuti rezultati Zagrebačke filharmonije u razdoblju 2018. - 2022.

2.1. Uvodne napomene

Razdoblje 2018. - 2022. moglo bi se podijeliti u dva trajanjem podjednako duga, a atmosferom i ozračjem u mnogim aspektima potpuno oprečna razdoblja:

- prvo od 2018. do ožujka 2020., označeno osjećajem entuzijazma, umjetničkog uzleta i elana, brojnih međunarodnih uspjeha i gostovanja te općenitog rasta na svim razinama;
- te ono drugo od ožujka 2020. do recentnog trenutka 2022. godine, označeno privremenim zastojem u djelatnosti, potom neizvjesnošću, promjenjivim uvjetima održavanja koncertne aktivnosti, a nakon potresa čak i gubitkom koncertne dvorane.

Prvo razdoblje obuhvaća koncertnu sezonu 2018./2019. te prvi dio koncertne sezone 2019./2020. do početka ožujka 2020. godine. Naredno, drugo razdoblje započinje *lockdownom* u ožujku 2020. godine, u kojemu, međutim, unatoč okolnostima, Zagrebačka filharmonija ne staje s aktivnostima, već ih vrlo brzo prebacuje prvo na društvene mreže, a s dolaskom proljeća ponovno započinje i koncertnu aktivnost nastupima na otvorenim prostorima, u parkovima i na javnim površinama.

Drugo razdoblje obuhvaća i cijelu, vrlo zahtjevnu, ambiciozno zamišljenu i izazovnu obljetničku sezonu 2020./2021., koju smo u cijelosti bili primorani provesti izvan našega matičnog doma, Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog, u krajnje kompliciranim okolnostima epidemije. Istom razdoblju pripada i recentna sezona 2021./2022., u kojoj se vraćamo u dvoranu *Lisinski*, ali u kojoj još uvijek radimo pod posebnim epidemiološkim uvjetima.

Prema tome, posve je jasno da smo **polovinu mandata proveli u posebnim i dosad nikad viđenim okolnostima funkcioniranja i djelovanja**, što je, dakako, značajno utjecalo na rezultate koje smo u tome periodu mogli ostvariti.

Važno je pritom istaknuti kako je institucija Zagrebačke filharmonije, kao rijetko koja druga institucija iz kulturnog sektora u RH-a, na veliku krizu s kojom je bila suočena, odgovorila spremno i stabilno, prilagođavajući se različitim uvjetima i okolnostima s kojima smo bili suočeni, te čineći sve što je bilo moguće da u cjelokupnom tome teškom razdoblju zadržimo kontinuitet aktivnosti i prisutnost u javnosti.

Razloge takvom odgovoru na krizu treba tražiti u našoj kapacitiranosti, stabilnosti, u učvršćivanju institucije Zagrebačke filharmonije na kojoj sam u cijelome razdoblju obnašanja funkcije ravnatelja ZF-a uporno radio i insistirao, u svemu što smo slijedom postavljenoga plana radili i provodili u periodu prije no što je kriza nastupila.

Upravo zato, takvu krizu, tešku i dugotrajnu, uspjeli smo, ne lako, ali s uspjehom, nadići i prebroditi, a kroz okolnosti koje nam je ta kriza nametala čak iznijeti i nove rezultate te kroz prilagodbu doseći i sasvim nova postignuća i vrijednosti. Stradala je, međutim, naša pretplatnička publika, o čemu će u ovom planu još biti riječi.

2.2. Izbor šefa-dirigenta

Za instituciju koja je u razdoblju 2018. - 2022. išla ususret 150. jubileju, bilo je od izrazite važnosti zadržati spomenutu **stabilnost na poziciji šefa-dirigenta**, čiju smo **tranziciju s uspjehom proveli**. Na taj način, na tome važnome polju, ostvarili smo kontinuitet, koji je, vidno i neminovno - kako pokazuju i reakcije najšire javnosti uključujući glazbenu kritiku, utjecao na rast naše umjetničke kvalitete.

Mladi maestro David Danzmayr nametnuo se kao energični i proaktivni šef-dirigent, koji je unio novu energiju u umjetničko djelovanje orkestra Zagrebačke filharmonije. Maestro Danzmayr pokazao se osobom na čijoj smo energiji i entuzijazmu, u spoju s iskustvom i autoritetom maestra **Dmitrija Kitajenka** kao umjetničkog savjetnika, mogli razvijati umjetničku kvalitetu i započeti otvaranje prema međunarodnoj sceni.

Tranziciju mjesta šefa-dirigenta proveli smo postupno i temeljito, a sjajni mladi poljski maestro **Dawid Runtz** od prvoga trenutka nametnuo se kao najbolji mogući izbor. Dovoljno je, uostalom, pregledati izvatke iz kritika pa da postane jasna ispravnost i opravdanost toga odabira:

"Očito je potrebno da pred hrvatski orkestar dođe tako nadareni dirigent koji je sposoban i spreman djelo hrvatskog skladatelja naučiti dirigirati napamet, udubiti se u svaku pojedinost partiture i s osobnim uvjerenjem da dirigira skladbom visoke glazbene vrijednosti djelo predstaviti na način na koji je Dawid Runtz ostvario bogati glazbeni sadržaj i sve nijanse uzbuđenja koja je Blagoje Bersa unio u svoju *Dramatsku uvertiru*. Najjednostavnije rečeno - hvala Vam, mladi maestro, na tako odličnoj interpretaciji Bersina djela!" - Zdenka Weber, klasika.hr, *In memoriam Milan Horvat*, 31. siječnja 2020. (prvi nastup maestra Runtza u pretplatničkom ciklusu ZF-a)

Suradnja s maestrom Runtzom počela je turnejom u **Kuvajtu** početkom 2019. godine, a nastavila se siječnja 2020. u **Rimu**, gdje je maestro Runtz dirigirao koncertom ZF-a održanim u prestižnoj dvorani Akademije *Santa Cecilia* u povodu predsjedanja RH-a Vijećem EU-a; taj nastup, naposljetku, odlučno je utjecao na njegov odabir.

Maestro Runtz odmah se pokazao izborom koji će biti u stanju nadovezati se na dotad postignute rezultate, ali vlastitom **snagom i ambicijom** povesti orkestar i korak dalje.

On je u orkestru Zagrebačke filharmonije, ali instantno i u cjelokupnoj javnosti, pobudio novu razinu optimizma i želje za osvajanjem novih umjetničkih vrhunaca. Maestro Runtz upravo je bio izbor koji smo tražili, spreman da povede orkestar ZF-a **ususret novim umjetničkim postignućima i izazovima**, koji je u stanju potaknuti daljnji umjetnički rast i razvoj Zagrebačke filharmonije, ususret imperativnu izvrsnosti na kojem sam redovito insistirao.

Uspješnom tranzicijom i izborom maestra Dawida Runtza potvrdili smo kako izbor šefa-dirigenta nije više bolna točka naše institucije. Stoga proces izbora novog šefa-dirigenta ZF-a nakon izbora Davida Danzmayra, **smatram jednim od najvećih uspjeha prethodnog mandata**.

Koliko su instituciji ZF-a važni njeni šefovi-dirigenti pokazuje i kontinuitet održavanja dva *in memoriam* koncerta koje priređujemo svake sezone, posvećena **Lovri pl. Matačiću i Milanu Horvatu**, kao i činjenica da smo obljetničkom sezonom pokušali kroz nastupe s orkestrom dati posvetu živućim šefovima-dirigentima: **Nikolaju Aleksejevu (prvi dirigent), Pavelu Koganu, Alexanderu Rahbariju i Kazushiju Onou** (nastupe nekih od njih zbog pandemije bili smo primorali ipak otkazati).

Na ovome mjestu moramo, dakako, još jednom istaknuti i obol koji je orkestru kroz prethodne godine, svojim autoritetom dao maestro **Dmitrij Kitajenko** kao umjetnički savjetnik orkestra.

Maestra Vjekoslava Šuteja prisjetili smo se koncertom održanim 14. prosinca 2019. u ciklusu *Lisinski subotom*, kada smo njemu u sjećanje izveli *Rekvijem* Giuseppea Verdija pod vodstvom maestra Ivana Repušića, a u ovoj prigodi svakako moramo spomenuti i maestra **Pavla Dešpalja**, počasnoga šefa-dirigenta ZF-a, koji nas je napustio potkraj 2021. godine, zbog čije umjetničke ostavštine, koja je dijelom i povijest ZF-a, imamo obvezu zadržati sjećanje na njega i u godinama koje dolaze.

Njihova umjetnička djelatnost, kao i njihov umjetnički kredibilitet snažno su utjecali na stabilnost umjetničkoga djelovanja našega orkestra, kvalitetne realizacije programa i izbor najboljih svjetskih i domaćih solista.

Vjerujem da ćemo s maestrom Runtzom na čelu otvoriti nova uspješna poglavlja naše povijesti te da nam upravo on može dati toliko potrebni optimizam za doba koje je pred nama, baš kako piše u najavi recentne koncertne sezone 2021./2022.:

"S punim se poštovanjem priklanjam toj baštini (baštini ZF-a, op.a.), koju ću imati čast nastaviti kao šef-dirigent od 2021. do 2024. godine. Nisam u stanju izraziti svoju radost što ću biti dio obitelji Filharmonije. S jedne strane to je velika čast, s druge pak velika odgovornost. Ipak, ljubaznost, entuzijazam i profesionalizam našeg orkestra dozvoljavaju mi da gledam u budućnost pun nade i optimizma."

Na toj poruci gradit ćemo optimizam i entuzijazam u narednom razdoblju.

2.3. Obilježavanje 150. obljetnice

Cjelokupni mandat u razdoblju 2018. - 2022., a posebno sezona 2020./2021., bio je usmjeren ka cilju **obilježavanja 150 godina orkestralnog muziciranja u Zagrebu i Hrvatskoj**, koju smo, obljetnicu, prepoznali i kao vlastiti jubilej. Njenim obilježavanjem bila je prožeta cjelokupna sezona 2020./2021. (u smislu nekadašnjih šefova-dirigenata s kojima su planirani nastupi, kao i kroz nastupe priznatih hrvatskih umjetnika koji su ranije primili nagradu ZF-a za najboljeg mladog glazbenika godine).

Svečani koncert održan je 25. veljače 2021. godine u Hrvatskome narodnom kazalištu u Zagrebu, u posebnim epidemiološkim uvjetima (kao i cjelokupna ta sezona), **uz izravni prijenos Trećega programa HRT-a, nažalost bez naše publike**. Program pod ravnanjem maestra Dawida Runtza otvorili smo djelom hrvatskoga autora, *Dramatskom uvertirom Blagoja Berse* iz doba kada je Zagrebačka filharmonija dobila svoje ime, a nastavili simfonijskom pjesmom *Vltava Bedřicha Smetane*, koja je izvedena na koncertu ZF-a prije 100 godina, u koncertnoj sezoni 1920./1921.

Uslijedili su stavci *Nokturno* i *Kamene zvijezde* **Dubravka Palanovića**, suvremenog hrvatskog skladatelja i člana dionice kontrabasa Zagrebačke filharmonije, čime smo istaknuli našu skrb za hrvatsko glazbeno stvaralaštvo od Berse do Palanovića, kao i naš fokus na vlastite članove, kao sastavni dio naše programske i poslovne politike na kojoj već godinama radimo. Koncert smo zaključili još jednim remek-djelom svjetske simfonijske literature, *Bolerom Mauricea Ravela*, koji kroz solističke nastupe afirmira izvrsnost pojedinca - svakog člana ZF-a, ali ističe i snagu orkestra u cjelini.

Cjelokupni događaj u HNK-u bio je posebno režiran za televizijski prijenos te "opremljen" vizualima i video-prilozima koji su emitirani na velikim ekranima u dvorani i u TV-prijenosu.

U povodu obilježavanja 150. obljetnice predstavljen je i posebni vizual (u kojemu je kao fotograf ponovno sudjelovao jedan naš član, zamjenik vođe viola u orkestru Krešimir Ferenčina), izrađen je obljetnički logotip te osmišljen slogan **"Grlimo vas glazbom"** koji nas je simbolično pratio u toj svečanoj sezoni. Hrvatska pošta izdala je prigodnu **poštansku markicu**, a tijekom koncerta dodijeljena su i **priznanja Zagrebačke filharmonije**, rad akademskog kipara i medaljera Damira Mataušića, uručena gradonačelniku Milanu Bandiću, glazbenoj kritičarki Jagodi Martinčević, Obrtničkoj komori Zagreb te našem meceni Michaelu Markoti.

U sklopu obljetnice pokrenuta je i suradnja s Muzejom grada Zagreba, s kojim je ugovoreno pohranjivanje dijela naše vrijedne povijesne arhive, koju ovim činom predajemo u ruke profesionalaca koji će o njoj znati skrbiti te koja će na taj način postati dostupna javnosti, što je važan korak u očuvanju naše povijesti. MGZ priprema i posebnu izložbu na temu Zagrebačke filharmonije, a **u sklopu obljetnice izdali smo i reprezentativnu sezonsku brošuru u kojoj je najavljena djelatnost ZF-a kroz obljetničku sezonu, a u sklopu brošure objavljen i posebni prilog "Gdje prestaje govor, počinje glazba"** s prigodnim tekstom i foto-materijalom iz povijesti naše institucije.

Svim navedenim aktivnostima na dostojni i reprezentativni način obilježili smo veliku obljetnicu, na kojoj ćemo nastaviti graditi instituciju ZF-a i u budućnosti.

2.4. Održavanje redovite koncertne sezone

- Crveni ciklus
- Plavi ciklus
- Bijeli ciklus - ugašen 2016./2017., ponovno inauguriran 2021./2022.
- Off ciklus - pokrenut 2016. / 2017.
- Minimini ciklus - pokrenut 2019./2020.
- Šef-dirigent, maestro David Danzmayr
- Šef-dirigent, maestro Dawid Runtz od sezone 2020./2021.

2.4.1. Doba poleta i entuzijazma (2018. - ožujak 2020.)

Inauguralnu sezonu novoga mandata 2018./2019. otvorili smo puni energije i entuzijazma, kao moderni srednjoeuropski orkestar, u spoju Danzmayrove energije i Kitajenkova iskustva, pod sloganom **"Jer niste čuli sve!"**, poručujući publici kako joj je Zagrebačka filharmonija spremna pružiti još puno novih glazbenih iskustava i doživljaja.

U sezonu smo ušli spektakularno, s dvije izvedbe "simfonije nad simfonijama", *Simfonije tisuće* Gustava Mahlera pod ravnanjem našega dugogodišnjeg umjetničkog savjetnika, maestra Dmitrija Kitajenka (prvo u našem Crvenom ciklusu, a potom, dva dana kasnije, i u ciklusu *Lisinski subotom*).

U istoj sezoni **obilježili smo 25. godišnjicu uspostave diplomatskih odnosa Japana i Hrvatske** koncertom kojim je ravnao naš nekadašnji šef-dirigent, slavni maestro **Kazushi Ono** (uz pijanista **Ivana Krpana**, mladog glazbenika 2016. godine po izboru Zagrebačke filharmonije). Održali smo koncert na Muzičkom biennalu Zagreb, izveli neka od najvećih djela simfonijskog i oratorijskog repertoara te ugostili neka od najvećih dirigentskih i solističkih imena, od **Hansa Grafa** do **Dmitrija Kitajenka** i od našeg violončelista **Luke Šulića** do sjajnog britanskog udaraljkaša **Colina Curriea** te ruskoga violinskog virtuozu **Vadima Gluzmana**.

Sezona je kao soliste predstavila i naše članove: violinista, koncertnog majstora Oresta Shourgota, potom timpanisticu Emu Krešić te flautisticu Renatu Penezić. Održali smo i vrlo uspješnu te zapaženu sezonu Off ciklusa u kojem smo ugostili kultnog kubanskog jazz pijanista **Gonzala Rubalcabu** i sjajnog makedonskog rock gitarista **Vlatka Stefanovskog**, među ostalim.

Naredna sezona 2019./2020. bila je obilježena velikim lockdownom u ožujku 2020. godine. Do toga trenutka u Zagrebu smo među ostalim uspjeli ugostiti pijanističku zvijezdu **Andrewa von Oeyena**, koncertno predstaviti program našega trećeg CD-a za *Oehms Classics* s maestrom **Dmitrijem Kitajenkom**, nastupiti uz mladu violinističku zvijezdu **Karen Gomyo**, izvesti Beethovenovu *Missu solemniss* s maestrom **Ivom Lipanovićem** i Brucknerovu *Sedmu simfoniju* s maestrom **Hansom Grafom**.

U Zagrebu smo **najavili i veliku europsku turneju s maestrom Kristjanom Järvijem** koja je nastavljena nastupima u najvećim europskim glazbenim centrima Beču,

Münchenu, Zürichu, Dresdenu i Frankfurtu, priredili smo večer Brahmsove glazbe uz uglednog američkog pijanista **Garricka Ohlssona** te ugostili velikog talijanskog violinista **Massima Quartu** koji je i ravnao orkestrom.

Off ciklus donio je večer posvećenu opereti prvakinje Kazališta *Komedija* Sandre Bagarić, projekt *Salsa filharmonica* našega člana, klasičnog fagotista i latino-glazbenika Ricarda Luquea, koncertnu posvetu legendarnom pop-čtetvercu *Tribute to Abba*, nastup glazbene i glumačke dive Ute Lemper, kao i velikog slovenskog kantautora Zorana Predina.

Ova koncertna sezona donijela je i novi programski iskorak: Minimini ciklus posvećen našoj najmlađoj publici, a u sklopu toga ciklusa koncertne predstave *Ježeva kućica* i *Božić kod Zimogrozniha*. Minimini ciklus pokazao se velikim iskorakom za naš orkestar i punim pogotkom u našem cilju edukacije i razvoja nove, mlade publike.

2.4.2. Doba pandemije i potresa (od ožujka 2020. - 2022.)

Danas možemo samo žaliti za planiranim nastupima i programima u koncertnoj sezoni koja je zbog pandemije i potresa s ožujkom 2020. morala biti naprasno zaustavljena.

U tome trenutku, **Zagrebačka filharmonija spremno je odgovorila na izazove** i nije stala s radom. Već 28. ožujka 2020. na našem Youtube kanalu i drugim društvenim mrežama objavili smo snimku poznate zagrebačke popijevke *Moj Zagreb tak' imam te rad* u aranžmanu kontrabasista i skladatelja, našega člana, Dubravka Palanovića. Cilj te akcije bio je poslati poruke nade i ohrabrenja svim sugrađankama i sugrađanima grada čiji smo sastavni dio.

Nekoliko dana kasnije, novim video-spotom pridružili smo se Crvenom križu Zagreb, Obrtničkoj komori Zagreb i članovima navijačke skupine BBB u humanitarnoj akciji *Plavo srce* za prikupljanje sredstava za pomoć nastradalima u zagrebačkom potresu. Ovog puta na programu su bile popijevke *Zagreb, Zagreb* i *Golubovi* u aranžmanu drugoga našeg člana, trombonista i skladatelja Marina Rabadana.

Na taj način Zagrebačka filharmonija poručila je Zagrepčanima da nisu sami i da, unatoč pandemiji i razornom potresu, možemo biti u zajedništvu. Djeca također nisu bila zaboravljena. Predstave Minimini ciklusa *Ježeva kućica* i *Božić kod Zimogrozniha* pregledane su na Youtube kanalu u tom razdoblju **više od 27 000 puta** te u nekoliko navrata emitirane na HRT-u.

Nakon dva mjeseca, domove iz kojih smo do toga trenutka bili primorani raditi, zamijenili smo već prvim nastupima u parkovima. Tijekom svibnja i lipnja 2020. održali smo **12 koncerata na Labuđem otoku i raznim drugim lokacijama Parka Maksimir**. Bile su to pozornice pod otvorenim nebom na radost i izvođača i naše publike, ali ti nastupi nosili su sa sobom i poruke kako unatoč svim problemima **"Umjetnost uvijek nađe put"**.

Komunikaciju *online* preko društvenih mreža i koncerte na otvorenom prihvatili smo ne kao kaznu, nego kao priliku za nastavak komunikacije s našom publikom.

* * *

Obljetničku sezonu 2020./2021. planirali smo kao da pandemije neće biti, svjesni svih prepreka koje su pred nama, uvjereni kako u našoj djelatnosti, bez obzira na sve, jednostavno ne smijemo stati.

Prilagođavajući se nestalnom epidemiološkom okviru, bez koncertne dvorane čitavu tu sezonu, pronalazili smo put do publike. Netom je dvorana *Lisinski* obnovljena od posljedica zagrebačkog, dogodio se novi potres, petrinjski, i ponovno nas onemogućio u ulasku u *Lisinski* (koji je u tom trenutku bio netom obnovljen). Sve nam je to otežavalo naše redovito funkcioniranje.

Tijekom te sezone bili smo primorani djelomično mijenjati programe, termine, otkazivati strana gostovanja, prilagođavati se mjerama i situacijama. Muziciralo se pred praznim sjedalima, pred kamerama, s ograničenim brojem mjesta u publici. Radili smo u nemogućim uvjetima i u stalnoj neizvjesnosti. Bez matične dvorane, postali smo "nomadski" orkestar, pa ipak s čvrstom vjerom da umjetnost ne smije stati.

Naravno da je u takvoj situaciji neminovno stradala naša pretplatnička publika, naša baza. Pandemija, potresi i nedostatak adekvatne koncertne dvorane bili su udarci koji su snažno utjecali i na nju. Nakon dvije godine krize i pada, zadatak njene obnove neće biti nimalo lak, ali je to zadatak kojem se, u narednom razdoblju, moramo posebno posvetiti.

Sezonu smo otvorili na Prisavlju, u projektu *Sunčana strana Prisavlja* HRT-a, pod vodstvom velikog maestra **Leopolda Hagera**, uz izravni prijenos. Izvedbama u Vukovaru i Subotici zaokružili smo naš **EU projekt *Fil(m)harmonija*** (o čemu će još biti riječi). Tijekom koncertne sezone nastupali smo u Crkvi sv. Križa u Sigetu, Domu Hrvatske vojske, Laubi, Tvornici kulture, Hrvatskom narodnom kazalištu, u Zoološkom vrtu, na Zagrebačkom velesajmu, na pozornici pod otvorenim nebom na parkingu ispred Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog. Sezonu smo otvorili 18.9.2020. koncertom na dar na kojemu smo ugostili svjetski poznate glazbenike, dirigenta Daniela Orena i violinističkog virtuozu Pavela Bermana.

Sezonu je otvorila naša sjajna pijanistica **Martina Filjak**, pijanisti **Danijel Detoni** i **Filip Fak** uz udaraljkaše ZF-a **Tomislava Kovačića** i **Renata Palatinuša** predstavili su djela za 2 klavira i udaraljke Béle Bartóka i Ive Josipovića, **maestro Runtz** je na svojim nastupima među ostalim predstavio djela Borisa Papandopula i Blagoja Berse, **Bruno Vlahek** predstavio se u *2. klavirskom koncertu* Sergeja Rahmanjinova.

Petrit Ćeku gostovao je u slavnom *Conciertu de Aranjuez* Joaquína Rodriga, na koncertu na kojemu su predstavljene i dvije suite iz baleta *Petar Pan* Brune Bjelinskog pod ravnanjem maestra **Alana Bjelinskog**.

Koncertom *In memoriam Milan Horvat* ravnao je slovenski maestro **Simon Krečič**, koncert 5.2.2021. maestro Runtz posvetio je glazbi Johannesa Brahmsa. Maestro **Ivan Repušić** gostovao je u Zagrebu 12.2. (Wagner, Dvořák). Oslanjajući se na vlastite glazbenike priredili smo večer *Brandenburških koncerata* J. S. Bacha.

Naša mezzosopranistica **Dubravka Šeparović Mušović** izvela je *Folk Songs* Luciana Beria (maestro **Tomislav Fačini**), a bariton **Leon Košavić** *Biblijske pjesme* **Antonína Dvořáka**. Na koncertu za Muzički biennale Zagreb priredili smo među ostalim izvedbu *Grand jeu classique*, koncerta za violinu i orkestar Milka Kelemena (solistica **Katarina Kutnar**).

U sezoni 2020./2021. ostvarili smo i svjetsku premijeru glazbe iz interaktivne slikovnice *Wild Symphony* Dana Browna (i tako otvorili Off ciklus), za koju je taj svjetski poznati pisac skladao i glazbu (uz njegovo sudjelovanje u izvedbi u HNK-u i izravni prijenos koji su pratili gledatelji diljem svijeta).

Uspjeli smo realizirati i premijeru opere-bajke *Ivica i Marica* Engelberta Humperdincka (koja je kasnije više puta emitirana na HRT-u). Filharmonijski bal uspjeti smo izvesti bez prisustva publike, s prijenosom uživo na nacionalnoj televiziji, uz veliku gledanost. **Snimke naših predstava *Ježeva kućica* i *Božić kod Zimogrozni* također su emitirane na HRT-u, a na Youtube kanalu u vrijeme online nastave pogledane su više od 42 000 puta.** 150. obljetnicu obilježili smo svečanim koncertom 25. veljače u HNK-u u Zagrebu pod vodstvom maestra Dawida Rutza, bez publike, ali uz izravni prijenos HRT-a.

Ivicu i Maricu predstavili smo i na Ljetnoj pozornici u Opatiji, koja je bila i prva postaja projekta *Rock the Opera*, kojim smo započeli ljetnu turneju diljem Jadrana, od Opatije do Trogira.

U sklopu sezone 2020./2021. priredili smo i koncert izvan pretplate u povodu 250. godišnjice rođenja Ludwiga van Beethovena (dirigent Ivo Lipanović, solistica pijanistica Mia Pečnik).

Unatoč nepovoljnim okolnostima u sezoni 2020./2021. uspješno smo realizirali preko 90% planiranog programa.

* * *

U recentnu sezonu 2021./2022. ušli smo i dalje u okolnostima pandemije, u nešto povoljnijim uvjetima održavanja koncertnih događaja, s dozom ponovno probuđenog entuzijazma koji nam je donijela činjenica da ćemo napokon moći koncertirati u našem domu, Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog.

Vođeni sloganom "**Glazba uvijek pronade put**", otvorili smo sezonu 24.9.2021. godine. Koncert je održan u **Bijelom ciklusu**, kojega smo, zahvaljujući našim naporima u pronalaženju novih izvora financiranja, sa sezonom 2021./2022. ponovno vratili publici.

Na pozornici *Lisinskog* napokon smo uspjeli postaviti operu-bajku *Ivica i Marica* (koju smo zbog potresa u prethodnoj sezoni bili primorani premijerno izvesti u Domu Hrvatske vojske). Ugostili smo velikog svjetskog dirigenta i violinista **Shlomu Mintza** (i tako **obilježili 25. obljetnicu diplomatskih odnosa Države Izrael i Republike Hrvatske**) te predstavili mladu hrvatsku pijanisticu **Miu Pečnik** koja je 2019. ponijela titulu najboljeg mladog glazbenika u izboru Zagrebačke filharmonije.

Crveni ciklus otvorili smo gostovanjem maestra Leopolda Hagera (u sklopu kojeg smo izveli i skladbu *Why not* hrvatskog skladatelja Dalibora Bukvića, objavljenu i na našem recentnom CD-u). U sklopu ciklusa ponovno smo ugostili našega sjajnog pijanista **Ivana Krpana**, održali smo zapaženi koncert s djelima Johna Williamsa i Gustava Holsta uz našeg šefa-dirigenta **Dawida Runtza** te ugostili velikog slovenskog maestra **Marka Letonju** (u programu u sjećanje na Lovru pl. Matačića). Predstavili smo još jednog našega člana, violinista **Shoa Akamatsua**.

Praizveli smo novo ostvarenje našega nekadašnjeg šefa-dirigenta, skladatelja i dirigenta Alexandra Rahbarija, čiju smo simfonijsku poemu *Tako je zborio Zaratuštra Spitama* planirali izvesti u obljetničkoj sezoni, ali je zbog epidemioloških razloga tada morala biti odgođena. Na taj način vratili smo "dug" našem maestru te predstavili posljednje ostvarenje njegova opusa, posvećeno hrvatskome narodu (te tom izvedbom obilježili **30. obljetnicu diplomatskih odnosa Islamske Republike Iran i Republike Hrvatske**).

Plavi je ciklus među ostalim donio gostovanje još jednoga našeg sjajnog pijanista Aljoše Jurinića (čiji smo nastup u prethodnoj sezoni morali otkazati), kao i koncert kojim smo predstavili još tri naša člana, našega koncertnog majstora, violinista **Martina Draušnika**, violončesticu **Zitu Draušnik** te pijanista **Filipa Faka**. Koncert *In memoriam Milan Horvat* predstavio je među ostalim skladbu *Animo* Krešimira Seletkovića (nastalu na narudžbu Zagrebačke filharmonije). U Plavome ciklusu ugostili smo i velikog svjetskog violinista **Romana Simovića**.

Off ciklus otvorili smo izvedbom programa koji se pokazao velikom uspjehom - simfo-rock spektaklom *Rock the Opera*. Održali smo večer posvećenu slavnom argentinskom skladatelju **Astoru Piazzolli** (u povodu 100 godina od njegova rođenja), priredili prvu koncertnu izvedbu operete *Moć ljubavi* "zagrebačkog Straussa" **Gjura Eisenhutha** (čiju smo scensku izvedbu, praizvedbu toga novopronađenog djela, planiranu u dvorani *Lisinski*, ali smo je zbog epidemioloških razloga bili primorani otkazati), te upriličili koncertnu posvetu slavnim britanskim rockerima, grupi **Queen**, čiji su nositelji ponovno naši članovi - Kvartet trombona ZF-a te naš trombonist i skladatelj **Marin Rabadan**, koji je priredio cjelokupni program i skladao aranžmane za tu izvedbu.

U našem **Minimini ciklusu** nastavili smo sa sada već stalnom produkcijom - *Božićem kod Zimogrozniha*, a **pripremamo i najnoviji originalni projekt naslovljen *Napokon orkestar!***

Tradicionalni **Filharmonijski bal** održali smo 2020. bez publike, a godine 2021. ponovno, na naše veliko zadovoljstvo, u punoj dvorani *Lisinski*. Snimku toga koncerta realizirala je **CMC televizija**, a na digitalnim kanalima objavila **Croatia Records**.

Sezonu nastavljamo uz puno nade i entuzijazma, s porukom kako "Glazba uvijek pronade put".

2.4.3. Zaključak uz održavanje redovite koncertne sezone

U odnosu na sve izneseno, u pogledu održavanja redovite koncertne sezone, moguće je zaključiti sljedeće:

- Održavanje koncertne sezone u razdoblju 2018. - 2022. potrebno je promatrati u kontekstima pandemije i dvaju potresa, te se u tome smislu dijeli na period prije i nakon ožujka 2020. godine
- Dodatno, potrebno ga je promatrati kroz gubitak koncertne dvorane kao stalnog doma za održavanje koncertne djelatnosti, koji je dodatno otežao naše djelovanje
- Činjenica je da je gotovo polovina mandata 2018. - 2022. protekla u otežanim okolnostima, koje su značajno utjecale na naše svakodnevno funkcioniranje i djelovanje
- Bez obzira na takve okolnosti, Zagrebačka filharmonija niti u jednom trenutku nije prestala s radom te je, u datim okolnostima, činila sve da zadrži kontinuitet i nastavi redovitu koncertnu aktivnost
- U tome slijedu događaja, neminovno je bilo da smo od određenog postotka programa i umjetničkih suradnji morali odustajati i/ili ih prolongirati za dogledno vrijeme; unatoč tome, nalazimo smo adekvatne alternative i rješenja, gdje god je to bilo moguće, kako naša djelatnost ne bi bila prekinuta
- Također, pod tim okolnostima bili smo primorani iznalaziti nove modele komuniciranja s našom publikom, dodatno aktivirati našu *online* prisutnost, pronalaziti nove moduse nastupa i nove koncertne prostore u kojima ćemo nastaviti dolaziti do naše publike
- Unatoč svemu, uspjeli smo u visokom postotku ostvariti redovitu koncertnu aktivnost i održati veći dio zamišljenih programa te pritom postići i niz umjetnički visokih postignuća i rezultata
- Pritom, što je posebno važno, uspjeli smo zadržati visoku umjetničku razinu orkestra kroz pojedince, ali i ansambl u cjelini, u čemu je veliku ulogu odigrala i uspješno provedena tranzicija mjesta šefa-dirigenta
- Kroz slijed nepovoljnih okolnosti najveći udarac doživjeli smo kroz krizu naše pretplatničke publike, što postaje jedan od najvećih zadataka razdoblja koje dolazi
- U cjelokupnome tome razdoblju pokazali smo čvrstinu, otpornost, upornost da ne stanemo s aktivnostima te spremnost na prilagodbu, što su vrijednosti na kojima smo radili u periodu prije pandemije i potresa, a na kojima ćemo temeljiti optimizam za period koji je pred nama

2.5. Međunarodna aktivnost: Salzburg, Oman, Kuvajt, Beč, Dresden, München, Zürich, Frankfurt, Rim, Bukurešt, Engleska...

Turneje, koncertna gostovanja i međunarodne suradnje važan su dio naše djelatnosti. **Nastupi u prestižnim dvoranama i na najvećim festivalima dio su aktivnosti kojom predstavljamo naš grad i hrvatsku kulturu u svijetu.**

Dinamična međunarodna aktivnost prethodnoga mandata - obilježena gostovanjima u jednoj od najprestižnijih dvorana svijeta, *Carnegie Hallu* u New Yorku 2016., turnejama u Kini i Argentini 2017. te nastupima u znamenitim koncertnim dvoranama *Musikvereina* u Beču i *Festspielhausu* u Salzburgu, **nastavila se početkom 2018. novim postignućima na tome planu.**

No, međunarodnu aktivnost Zagrebačke filharmonije u periodu 2018. - 2022. potrebno je, kao i cjelokupnu djelatnost ZF-a u tome razdoblju, promatrati u odnosu prije i u vrijeme pandemije.

* * *

Godinu 2018. započeli smo na najbolji mogući način: trećim u nizu novogodišnjim **koncertom 1.1. u Salzburgu**, pod vodstvom našega šefa-dirigenta Davida Danzmayra, uz Djevojački zbor *Zvezdice*. Treće u nizu gostovanje Zagrebačke filharmonije u gradu W. A. Mozarta održano je u rasprodanoj Velikoj dvorani *Festspielhausu* u Salzburgu.

Dinamičnu međunarodnu aktivnost nastavili su **otvorenjem festivala Mostarsko proljeće u travnju 2018.**, a potom i na prestižnom **Festivalu u Ljubljani** lipnja iste godine.

Dana 28. - 31.12. **Zagrebačka filharmonija treći je put pozvana nastupiti u Omanu**, na poziv omanskoga sultana Kabusa bin Saida Al Saida, u veličanstvenom zdanju Kraljevske operne kuće u Muskatu.

Nakon Omana, uslijedila su i **tri koncerta s maestrom Dawidom Runtzom u Kuvajtu** (31.12.2018. - 6.1.2019.). Kulturni centar *Sheikh Jaber al-Ahmad al-Sabah* u gradu Kuvajtu čuveno je arhitektonsko izdanje i najveći kulturni centar Srednjega Istoka.

U svibnju 2019. ZF je gostovala u Italiji (11. - 14.05.), a orkestrom na koncertima u Brescii i Bergamu ravnao je maestro Pier Carlo Orizio.

Uslijedila je velika turneja po Austriji, Njemačkoj i Švicarskoj (8. - 14.10.2019.), koja je obuhvatila više europskih kulturnih metopola i najvećih svjetskih koncertnih dvorana: **Beč** (*Musikverein*), **Dresden** (*Kulturpalast*), **München** (*Gasteig*), **Zürich** (*Tonhalle*) i **Frankfurt** (*Alte Oper*). Počevši od znamenitog bečkog *Musikvereina*, preko frankfurtske *Alte Opere* i *Gasteiga* - sjedišta Münchenske filharmonije, sve do akustički nadmoćnog *Tonhallea* u Zürichu, orkestar na toj turneji predvodio je veliki svjetski dirigent, maestro **Kristjan Järvi**, uz znamenitu pijanisticu SoRyang.

Novogodišnje jutro 2020. dočekali smo ponovno u Salzburgu, sada već četvrti put, pod vodstvom maestra Davida Danzmayra.

Dana 23. siječnja 2020. održali smo gostovanje i u prestižnoj dvorani Akademije Santa Cecilia pod vodstvom maestra Dawida Runtza u Rimu, u povodu početka hrvatskog predsjedanja Vijećem Europske unije.

* * *

Međunarodnoj aktivnosti u periodu pandemije trebalo bi pridružiti i dio naše *online* prisutnosti i aktivnosti kao što su **online prijenos svjetske premijere projekta Wild Symphony slavnog bestseller pisca Dana Browna 9.10.2020. u HNK-u u Zagrebu** i *online* koncert održan 27.8.2021. u suradnji s velikom američkom diskografskom kućom *Parma Recordings*, na kojemu je predstavljen program suvremenih autora za orkestar (Shirley Mier, Rain Worthington, Kamala Sankaram i Ben Marino).

* * *

Nakon duže stanke zbog pandemije, novi polet našoj međunarodnoj aktivnosti pružilo je uspješno gostovanje 29.8.2021. pod vodstvom maestra Dawida Runtza na **prestižnom međunarodnom festivalu George Enescu u Bukureštu**. Međunarodni festival *George Enescu* najveći je kulturni događaj u Rumunjskoj i jedan od najvažnijih festivala u svijetu. Zagrebačka filharmonija našla se na tome festivalu u društvu vrhunskih svjetskih orkestara kao što su Londonski filharmonijski orkestar, Kraljevski filharmonijski orkestar i Orkestar Teatra *Scala*. Na programu ZF-a u Bukureštu predstavili smo među ostalim *Idilu* hrvatskog skladatelja Blagoja Berse.

Nada da ćemo u budućnosti moći nastaviti razvijati prisutnost na međunarodnoj sceni, što smo je s velikim uspjehom razvijali u periodu prije pandemije, potvrdila se i 25.9.2021. **gostovanjem u Slovenskom narodnom kazalištu u Mariboru**.

Najnovija velika turneja Engleska održat će se od 6. do 15.4. ove godine u 6 glazbenih centara uključujući London. Bit će to novi iskorak u međunarodnoj prepoznatljivosti orkestra te nova poruka nade i optimizma za period pred nama.

Prikaz međunarodne djelatnosti

2018.

Salzburg Festspielhaus - Novogodišnji koncert, maestro David Danzmayr (3. nastup u nizu)

Mostar - Mostarsko proljeće

Ljubljana - Festival Ljubljana

Oman - Kraljevska operna kuća u Muskatu

2019.

Kuvajt - Kulturni centar *Sheikh Jaber al-Ahmad al-Sabah* (3 koncerta), maestro Dawid Runtz

Italija - Brescia, Bergamo (maestro Pier Carlo Orizio)

Velika turneja Austrija - Njemačka - Švicarska: Beč (*Musikverein*), Dresden (*Kulturpalast*), München (*Gasteig*), Zürich (*Tonhalle*) i Frankfurt (*Alte Oper*), maestro Kristijan Järvi, pijanistica SoRyang

2020.

Salzburg Festspielhaus - Novogodišnji koncert; maestro David Danzmayr (4. koncert)

Rim Akademija Santa Cecilia - u povodu hrvatskog predsjedanja Vijećem EU-a, maestro Dawid Runtz

2021.

Bukurešt - Međunarodni festival *George Enescu* (uz Londonski filharmonijski orkestar, Kraljevski filharmonijski orkestar i Orkestar Teatra *Scala*), maestro Dawid Runtz

Maribor - Slovensko narodno kazalište

2022.

Velika turneja Engleska - Basingstoke (*The Anvil*), Nottingham (*Royal Coenert Hall*), Edinburgh (*Usher Hall*), Birmingham (*Symphony Hall*), Cheltenham (*Town Hall*), London (*Cadogan Hall*)

2.6. EU projekt:

Projekt *Fil(m)harmonija* u Iloku, Novom Sadu, Subotici i Vukovaru

Razina uspješnosti danas se nerijetko, i to s pravom, mjeri i uspješnošću **povlačenja sredstava iz EU fondova**, a projektom *Fil(m)harmonija* Zagrebačka filharmonija tijekom mandata 2018. - 2022. pokazala je izvrsnost i na tome polju.

Ukupno 12 večeri glazbe i filma, tijekom kojih je Zagrebačka filharmonija izvodila glazbu iz kultnih klasika Charliea Chaplina uz projekcije filmova *Mališan* i *Cirkus*, priređeno je u jedinstvenim ambijentima otvorenih gradskih pozornica četiriju gradova - **Novoga Sada, Iloka, Subotice i Vukovara**.

Zagrebačka filharmonija preuzela je ulogu nositelja toga uspješnog projekta, u partnerstvu s Muzičkom omladinom Novoga Sada. **Projekt je financiran sredstvima EFRR i IPA II fondova Europske unije**.

Atraktivni projekt u kojem se spajaju veliki filharmonijski orkestar sa sivevremenim filmskim hitovima na velikom platnu naišao je na veliko zanimanje publike u svim sredinama, a u izvedbama, kao gosti Zagrebačke filharmonije, sudjelovali su i glazbenici odabrani audicijom Muzičke omladine Novoga Sada. Izvedbe je predvodio maestro Krešimir Batinić.

Izvedbe uz projekcije filmova pratili su i visoki produkcijski i organizacijski zahtjevi koje je trebalo zadovoljiti. Projekt je najavljen vrlo uspješnom i dobro posjećenom konferencijom za medije održanom u Iloku, a bio je dobro popraćen i medijski u svim sredinama, kao i u obje zemlje, cijelim tijekom njegova održavanja.

Projekt *Fil(m)harmonija* pridonio je kvaliteti života lokalnih zajednica u kojima je realiziran, a imao je i istaknuti turistički karakter. U sklopu projekta održane su i edukativne radionice. **Projekt je osim izvedbi donio i materijalnu korist** za sve sudionike, tako da je Zagrebačka filharmonija dobila nove orkestralne stolce i dodatni medijski prostor, Novi Sad novi koncertni klavir, a muzičke škole u Novom Sadu i Vukovaru nove muzičke instrumente.

Termini izvedbi (po 6 izvedbi)

2019.

3. - 5. rujna 2019. Park Prisajedinjenja - Novi Sad

9. - 11. rujna 2019. Otvorena pozornica ispred Muzeja grada - Ilok

2020.

17. - 19. lipnja 2020. Perivoj dvorca Eltz - Vukovar

19. - 21. rujna 2020. Trg slobode - Subotica

2.7. Bogata diskografska aktivnost

2.7.1. U inozemstvu: *Oehms Classics*, *Parma Recordings*, Dan Brown: *Wild Symphony*, nominacija za američku diskografsku nagradu *Grammy*

Diskografska izdanja objavljena za vodeće svjetske etikete zalog su da ćemo i u narednom periodu nastaviti graditi međunarodni imidž Zagrebačke filharmonije.

Prvim diskografskim izdanjem, na kojemu su trajno zabilježena raritetna djela iz opusa Igora Stravinskog, snimljena pod umjetničkim vodstvom maestra Dmitrija Kitajenka, započeli smo dugotrajnu suradnju i **partnerstvo s kompanijom OEHMS Classics Musikproduktion GmbH iz Münchena.**

Ovim izdanjem Zagrebačka filharmonija stala je uz bok izabраниh orkestara, ansambala i solista koji snimaju za tu prestižnu diskografsku etiketu. Kroz njihovu međunarodnu distribuciju, kao i kroz distribuciju klasičnoglasbenog giganta *Naxos* u čiji smo bogati katalog također na ovaj način ušli, ime Zagrebačke filharmonije pojavilo se na policama CD shopova diljem svijeta, u međunarodnoj distribuciji i u najširoj *online* prodaji.

Ono što nas posebno veseli jest i to da ovo izdanje nije bilo tek pojedinačni slučaj, nego da smo **kroz mandat 2018. - 2022. ostvarili ukupno čak 3 (!) zapažena diskografska izdanja.** Kontinuitet na kojemu smo insistirali u koncertnoj djelatnosti, uspostavljen je tako i u diskografskoj djelatnosti te u međunarodnoj aktivnosti Zagrebačke filharmonije.

* * *

Našu diskografsku aktivnost te višegodišnju suradnju **razvili smo i s velikom američkom diskografskom kompanijom *Parma Recordings*.**

U sklopu suradnje s *Parma Recordings* 9.10.2020. u HNK-u u Zagrebu ostvarili smo svjetsku premijeru projekta *Wild Symphony* svjetskog *bestseller* pisca Dana Browna, uz *online* prijenos koji se putem društvenih mreža prenosio diljem svijeta.

Dana 27.8.2021. za *Parma Recordings* realizirali smo i *online* koncert na kojem smo izveli program suvremenih djela za orkestar (autori Shirley Mier, Rain Worthington, Kamala Sankaram i Ben Marino). Oba događaja održana su pod vodstvom maestra Mirana Vaupotića.

Također iz Sjedinjenih Država, važno priznanje stiglo nam je potkraj 2019. godine, kada smo primili vijest o nominaciji za najveću svjetsku diskografsku nagradu *Grammy*. Zagrebačka filharmonija u suradnji s *Parma Recordings* sudjelovala je u snimanju božićnog albuma *Something's Happening!* velike američke gospel pjevačice CeCe Winans, koja se može pohvaliti s preko 12 milijuna prodanih albuma i već 12 osvojenih *Grammyja*. To je bez sumnje bio još jedan **veliki iskorak na međunarodnu scenu našega orkestra.**

U suradnji s *Parma Recordings* ostvarena je i **diskografska snimka *Ježeve kućice***, naše produkcije postavljene u Minimini ciklusu, koja će uskoro ugledati svjetlo dana.

2.7.2. U domovini: Damir Urban & 4, Sandra Bagarić, antologija hrvatskih suvremenih autora i nominacija za *Porin*, *Croatia Records* i Filharmonijski bal

Godine 2019. izašao je iz tiska album *Zagrebačka filharmonija, Damir Urban & 4 - Live at Lisinski*, snimka koncerta održanog srpnja 2018. pod vodstvom maestra Krešimira Batinića. *Live* album s nekim od najvećih hitova poznatoga riječkog kantautora, u aranžmanima Ante Gele, objavljen je za *Croatia Records*.

Godine 2021. za izdavačku kuću *Nota Bene Records* objavili smo CD *Happy End naše operetne prvakinja Sandre Bagarić* s odabranim djelima iz njezina repertoara. Zagrebačkom filharmonijom ravna maestro Krešimir Batinić.

U suradnji s *Cantusom* 2021. realizirali smo i CD *The Wonderful Monster of Time* s izabranim djelima suvremenih hrvatskih skladatelja (Marko Ruždjak, Dalibor Bukvić, Frano Parać, Berislav Šipuš, Olja Jelaska, Ivo Josipović, Dubravko Detoni). Taj album, objavljen u cilju snimanja i objavljivanja antologijskih djela za orkestar hrvatskih skladatelja, nominiran je za nagradu *Porin* za najbolji album klasične glazbe (nagrade do ovog trenutka još nisu dodijeljene). Vjerujemo da je to tek prvo u nizu sličnih izdanja, kojima želimo potvrditi našu kontinuiranu skrb za hrvatsko glazbeno stvaralaštvo.

Filharmonijski bal 2021. godine snimila je *CMC televizija*, a na digitalnim platformama objavila *Croatia Records* (*Spotify*, *Deezer*, *Apple Music*, *Tidal*). Ulazak na globalne digitalne platforme novi je iskorak za naš orkestar i okretanje puno širem krugu publike do koje na ovaj način možemo doprijeti.

Popis realiziranih diskografskih izdanja

2018.

ZF i Dmitrij Kitajenko: Stravinski, *Oehms Classics*

ZF i Dmitrij Kitajenko: Glazunov / Čajkovski, *Oehms Classics*

2019.

ZF i Dmitrij Kitajenko: Prokofjev / Hačaturjan, *Oehms Classics*

ZF, Damir Urban & 4: *Live at Lisinski*, *Croatia Records*

CeCe Winans, *Something's Happening!* - nominacija *Grammy* za najbolji gospel-album

2021.

ZF i Sandra Bagarić: *Happy End*, izbor iz operetnog repertoara, *Nota Bene Records*
The Wonderful Monster of Time, suvremeni hrvatski skladatelji, *Cantus* - nominacija *Porin* za najbolji album klasične godine (nagrade još nisu dodijeljene)

2022.

Filharmonijski bal 2021. - *CMC televizija* / *Croatia Records* (objavljeno na digitalnim platformama *Spotify*, *Deezer*, *Apple Music* i *Tidal*)

2.8. Otvaranja prema novoj publici: Off ciklus, *Zagreb Classic*, *Fil(m)harmonija* u Kinu Europa, Andrea Bocelli, Oliver Dragojević, crossover suradnje i projekti

Shvaćajući da je današnje doba, doba velikih i brzih promjena, koje je potrebno stalno pratiti i prema njima se mijenjati i prilagođavati, u koncertnoj sezoni 2016./2017. odlučili smo do stanovite mjere preoblikovati dotadašnji trobojni pretplatnički niz, te Bijeli ciklus, koji se kroz godine pokazao najmanje zanimljivim za publiku, preobraziti u novi koncertni niz i stvoriti vrlo atraktivni te, pokazat će se, javnosti vrlo zanimljivi Off ciklus.

Svjesni da nam je ova nova vrsta ciklusa potrebna želimo li snažnije iskoračiti iz zatvorene "klasičnoglazbene ljuštore", **kroz raznolike programe Off ciklusa otvorili smo se prema novim ciljnim skupinama i novoj publici.**

Odluka o pokretanju Off ciklusa pokazala ispravnim ne samo programskim zaokretom, nego i dobrim poslovnim potezom, jer smo u tome ciklusu kroz više sezona bilježili porast publike, dobre financijske rezultate na blagajni, povećanu pozornost medija i javnosti te naposljetku - redovito pune dvorane oduševljenih posjetitelja.

Od sezone 2018./2019. u Off ciklusu ugostili smo slavnog makedonskog *rock* gitarista **Vlatka Stefanovskog** i kulnog kubanskog *jazz* pijanista **Gonzala Rubalcabu**, divu novog fada **Katiu Guerreru** i našu operetnu prvakinju **Sandru Bagarić**, međunarodnu glumačku i pjevačku senzaciju **Ute Lemper**, slavnog slovenskog kantautora **Zorana Predina** te legendu hrvatske glazbe **Stjepana Đimija Stanića**.

U Off ciklusu priredili smo i svjetsku premijeru najnovijeg projekta **Wild Symphony** **svjetskog bestseller** pisca **Dana Browna**, koji je za taj projekt skladao i glazbu. Koncertom održanim 9.10.2020. u HNK-u u Zagrebu Zagrebačka filharmonija pod vodstvom maestra Mirana Vaupotića priredila je svjetsku premijeru, a Dan Brown u tome je povodu ne samo gostovao u Zagrebu i nazočio događaju, već se kao narator pridružio ZF-u u toj izvedbi. Premijera je prenošena u *online* prijenosu preko društvenih mreža te su je pratili slušatelji diljem svijeta.

U sezoni 2020./2021. priredili smo i **premijeru opere-bajke Ivica i Marica E. Humperdincka** u režiji Petre Radin, pod vodstvom maestra Dawida Runtza, s Martinom Tomčić u ulozi Vještice. Izvedba je održana u posebnim okolnostima, bez publike, ali je snimljena te otad u više navrata emitirana u programu HRT-a.

U sklopu sezona Off ciklusa priređene su i **izvedbe originalnih projekata** kao što su simfo-rock spektakl *Rock the Opera* (u dva navrata), *Musorgski Rocks* sa *Slikama s izložbe* M. P. Musorgskog u simfo-rock interpretaciji (koju su priredili naš šef-dirigent David Danzmayr i član ZF-a Marin Rabadan) te "filharmonijska fiesta" *Salsa Filarmónica* prema ideji još jednoga člana ZF-a, naš fagotista Ricarda Luquea.

U suradnji s Kazalištem *Komedija* postavili smo kulturnu *rock* operu *Jesus Christ Superstar*, a premijerno smo predstavili i autorsku večer TV i filmske glazbe našeg međunarodno uspješnog pop-skladatelja Tončija Huljića.

Održali smo večer posvećenu "kralju Novog tanga", slavnom argentinskom skladatelju Astoru Piazzolli, u povodu njegovog 100. rođendana, kao i koncertne posvete *Abbi*,

Beatlesima i *Queenu* (u izvedbi Kvarteta trombona ZF-a i u aranžmanima Marina Rabadana; također dva puta).

Priredili smo i **koncertnu praizvedbu *Moći ljubavi***, izgubljene i nikad do danas izvedene operete "zagrebačkog Straussa" Gjura Eisenhutha, a epidemiološki razlozi spriječili su nas u scenskoj praizvedbi toga djela, planiranoj u dvorani *Lisinski* u recentnoj sezoni 2021./2022. (projekt je bio dio suradnje između ZF-a i HNK-a Ivana pl. Zajca iz Rijeke).

Nema sumnje kako se Off ciklus pokazao **punim pogotkom u svakom pogledu** te da ćemo i u narednom periodu nastaviti s njegovim razvojem. Njegov veliki medijski potencijal još uvijek nije do kraja iskorišten, a vizija o ciklusu koji će biti glazbeni, koncertni, ali i društveni događaj realna je i dostižna njegovim daljnjim razvojem.

* * *

Na festivalu *Zagreb Classic*, open-air festivalu klasične glazbe koji se kroz više godina odigravao na **Trgu kralja Tomislava u Zagrebu, godine 2018. priredili smo svečani koncert u povodu Dana državnosti** pod vodstvom maestra Ive Lipanovića, uz nastupe violinista Luke Ljubasa (dobitnika nagrade za mladog glazbenika 2017. Zagrebačke filharmonije) i prvaka Zagrebačke opere, baritona Ljubomira Puškarića. Iste godine održali smo i koncert uz slavnog violinističkog virtuoza **Juliana Rachlina** i maestra Piera Carla Orizia, a festival smo zatvorili gostovanjem jednoga od najvećih svjetskih tenora **Joséa Cure**, uz Evelin Novak, pod vodstvom maestra Diana Čobanova. Godine 2019. u sklopu festivala *Zagreb Classic* održali smo autorsku večer Tončija Huljića; orkestrom Zagrebačke filharmonije ravnao je maestro Miran Vaupotić.

Godine 2020. sudjelovali smo i u programu Ljetne pozornice Bundek, na kojoj smo 10.7. **priredili koncert posvećen Nikoli Tesli** s najvećim hitovima klasične glazbe. Na ovom mjestu treba još jednom spomenuti i naše nastupe u Parku Maksimir, koji su u trenucima *lockdowna* i pandemije brojnim našim građanima bili jedina prilika za susret s umjetnosti i glazbom.

Otvaranje prema novoj publici razvijali smo i kroz projekte kao što su *Fil(m)harmonija* u suradnji s Kinom Europa (izvedbe glazbe uživo uz projekcije nijemih filmova Ch. Chaplina, H. Lloyd i B. Keatona), nastupe s globalnim glazbenim zvijezdama poput **Andree Bocellija** u Areni Zagreb u ožujku 2018. godine te koncertnim spektaklima poput koncerta u sjećanje na **Olivera Dragojevića** u Spaladium Areni u Splitu 7.12.2019. godine.

Svi ovi projekti, **crossover koncerti i nastupi** provedeni su kao dio **programske i poslovne politike proširenja naše koncertne aktivnosti**, maksimaliziranja naših izvedbenih resursa, dolaženja do nove publike, zauzimanja šire pozornosti medija i javnosti te dolaženja do novih izvora financiranja.

Poslovna i programska politika u kojoj je uspostavljena **prava mjera između našega temeljnog, klasičnog orkestralnog repertoara**, u spoju s kvalitetnim iskoracima u druge glazbene žanrove, pokazala se *dobitnom formulom* na kojoj ćemo nastaviti graditi *brand* Zagrebačke filharmonije i u nadolazećem razdoblju.

2.9. Stvaranje nove mlade publike: Minimini ciklus

Svjesni potrebe izgradnje vlastite nove publike, sezone 2019./2020. **našu koncertnu ponudu obogatili smo novim, posebno osmišljenim ciklusom za djecu**, kojim prvi put u povijesti našega orkestra na takav način, vlastitim koncertnim ciklusom, pružamo ruku prema najmlađima i omogućavamo posebni glazbeni doživljaj publici koja tek treba izgraditi glazbeni ukus.

Približiti klasičnu glazbu mladim generacijama bio je jedan od zadataka koji smo ostvarivali i ranije, kroz raznolike projekte - vlastite i u suradnji s Hrvatskom glazbenom mladeži (redovita suradnja, više koncerata po sezoni). No te sezone 2019./2020. odlučili smo pokrenuti ciklus koji je u potpunosti osmišljen unutar naše institucije. Ciklus je projektno preuzela redateljica Petra Radin, naša djelatnica, izvedbama su ravnali naši šefovi-dirigenti David Danzmayr i Dawid Runtz (što najbolje govori o ozbiljnosti kojom smo pristupili tome zadatku), a u svim elementima, gdje je to bilo moguće, u produkcije smo uključivali i naše članove (Marin Rabadan, Dubravko Palanović, Filip Fak).

Stvoriti kulturu slušanja orkestralne izvedbe, zbližiti se sa zvukom filharmonijskog orkestra, steći naviku odlazaka na koncerte klasične glazbe u koncertne dvorane, usvojiti način ponašanja tijekom izvedbe, sve su to važni i odgovorni ciljevi i zadaci koje smo si postavili pokretanjem Minimini ciklusa. Djeca u formativnoj dobi sve upijaju i to smo prepoznali kao pravi trenutak u kojemu je moguće usaditi navike i vrijednosti.

Koncertne predstave *Ježeva kućica* i *Božić kod Zimogrozniha* bile su **zamišljene kao glazbeno i vizualno atraktivne koncertne predstave kojima je cilj uvući djecu u priču kroz njihovu interakciju sa simfonijskim orkestrom**. Samo u prvoj sezoni - u kojoj smo premijerno postavili obje produkcije - priredili smo ukupno 16 izvedbi (!) za koje se redovito tražila karta više.

Najambiciozniji projekt dosad u tome ciklusu bila je **opera-bajka Ivica i Marica** njemačkog romantičkog skladatelja Engelberta Humperdincka, premijerno postavljena u koncertnoj sezoni 2020./2021. (kao prvi koncertni događaj Off ciklusa).

Unatoč posljedicama potresa, ali i pandemiji, prvorazredna ekipa kreativaca predvođena redateljicom, našom djelatnicom Petrom Radin mjesecima se, u teškim i neizvjesnim uvjetima, pripremala za projekt. **Poznata priča braće Grimm ispričana je na novi i aktualni način**. Posebna zanimljivost produkcije bila je njena "reciklirana" scenografija - kombinacija mini-scene od kartona i projekcija snimki i svjetlosti u stvarnim veličinama, koja je zamijenila tradicionalniju, nerijetko raskošnu opernu scenu. Reciklirani su čak i kostimi iz starih kostima koje su nam za produkciju ustupila kazališta *Kerempuh*, *Trešnja*, HNK-a, *Moruzgva* i *Tvornica lutaka*.

Zagrebačka filharmonija pod vodstvom maestra Dawida Runtza priredila je superiornu izvedbu Humperdinckove zahtjevne partiture, a u izvedbi briljirali su vokalni solisti predvođeni mezzosopranisticom Martinom Tomčić. Projekt je ostvaren u suradnji s Hrvatskim Crvenim križem i Građanskim nogometnim klubom *Dinamo*.

Predstava je zbog epidemioloških razloga izvedena bez publike, ali pred kamerama HRT-a, a snimka je dosad već u više navrata emitirana u programu HRT-a. U recentnoj

sezoni predstava je reprizirana napokon na pozornici dvorane *Lisinski*, sada u Bijelom ciklusu. Dana 12. lipnja 2021. produkcija je predstavljena i pred punim gledalištem *open-air* pozornice u sklopu ljetnoga festivala u Opatiji.

* * *

Predstavljeni multimedijски projekti bili su za našu instituciju veliki produkcijski izazovi, ali postignuti rezultati i reakcije mlade publike opravdavaju uloženi trud u njihovo postavljanje. **Minimini ciklus potvrdio se kao ispravna programska inicijativa** s još puno potencijala koje tek treba maksimalizirati (višegodišnje produkcije u redovitoj koncertnoj sezoni, gostovanja i turneje, audio i video snimke, razvoj suvenira i pratećih proizvoda).

Broj pregleda na Youtubeu ukazuje na dodatni potencijal i mogućnost da se ovakve projekte iskoristi i sustavnije, u građanskom odgoju i školskom kurikulumu (u koordinaciji s ministarstvima kulture i obrazovanja). Tijekom *online* škole, snimke *Ježeva kućica* i *Božića kod Zimogrozniha* ušle su u školski program nacionalne televizije. U pripremi je i najnovija produkcija *Napokon orkestar!* koja će, kroz zanimljivu i poučnu priču, instrumente simfonijskog orkestra još više približiti najmlađima. Sve su to potencijali na kojima, posebno sada, u trenucima krize i pada pretplatničke publike, možemo graditi optimizam i vjeru u daljnji rast i razvoj naše institucije.

Ježeva kućica

Tekst: Branko Ćopić / Glazba: Hrvoje Hegedušić

Režija: Petra Radin (naša djelatnica)

Orkestralni aranžmani: Marin Rabadan (naš trombonist)

Dirigenti: David Danzmayr (naš šef-dirigent) / Dinko Appelt

Pjevači i glumci: Hana Hegedušić, Borko Perić, Vladimir Tintor

Božić kod Zimogrozniha

Tekst i režija: Petra Radin

Glazba: Dubravko Palanović (naš kontrabasist)

Dirigent: Dinko Appelt

Uloge: Hana Hegedušić, Jan Kerekeš, Dražen Bratulić, Lora Simikić/Tia Mikić

Ivica i Marica

Skladatelj: Engelbert Humperdinck

Dirigent: Dawid Runtz

Režija: Petra Radin

Prepjev na hrvatski: Hrvoje Banaj

Scenografija: Branko Lepen

Kostimografija: Dženisa Pecotić

Koreografija: Igor Barberić

Rekviziti i ilustracije: Dunja Niemčić

Skraćivanja i aranžmani: Marin Rabadan

Uloge: Martina Tomčić, Josipa Bilić, Josipa Gvozdanić, Adela Golac Rilović,

Ozren Bilušić, Zbor *Zvezdice*

2.10. Međuinstitucionalna suradnja: HNK Rijeka, Muzej grada Zagreba, Klovićevi dvori

Svjesni važnosti suradnje među institucijama unutar kulturnog sektora u RH-a - važnog i ranije, a posebno sada u vrijeme krize, 6. svibnja 2021. **potpisali smo sporazum o suradnji između Opere HNK-a Ivana pl. Zajca u Rijeci i Zagrebačke filharmonije.**

Posrijedi je iskaz istinske **želje za umjetničkom sinergijom, koji je jedan od imperativa programskih politika u EU.** Riječ je o zdravoj kulturnoj inicijativi koja, ujedinjenjem snaga i resursa, dobiva nove mogućnosti rada i stvaranja novih kulturnih vrijednosti. Ispravnost takve inicijative potvrdila se već prvom zajedničkom produkcijom, inauguracijskim koncertom održanim 5.6.2021. u Rijeci uz poruku "Zagrebačka filharmonija i riječka Opera **ZAJEDNO**", na kojemu je orkestar Zagrebačke filharmonije nastupio u riječkom HNK-u pod vodstvom šefa-dirigenta Riječke opere, maestra Valentina Egela, uz sudjelovanje solistica Opere riječkog HNK-a, sopranistica Kristine Kolar i Anamarije Knego Vidović.

Suradnja je nastavljena 19.9.2021. koncertnom praizvedbom glazbenih brojeva iz operete *Moć ljubavi* Gjura Eisenhutha pod vodstvom maestra Mirana Vaupotića u Kazalištu *Komedija* u Zagrebu (uz sudjelovanje solista i zbora Riječke opere), a možemo samo žaliti što smo, zbog epidemioloških razloga, bili primorani zasad otkazati scensku premijeru toga vrijednog ostvarenja, planiranu za izvedbu u veljači ove godine.

U prethodnom mandatu međuinstitucionalna suradnja pokrenuta je i s Muzejom grada Zagreba, u kojemu će biti pohranjena vrijedna arhiva Zagrebačke filharmonije (plakati, objave i kritike, memorabilije, fotografije, diskografska izdanja, tehničke liste, programske knjižice i sl.), gdje će ta arhiva biti adekvatno pohranjena, profesionalno obrađena i digitalizirana te tako napokon dostupna najširoj javnosti. MGZ priprema i prigodu izložbu u povodu naše obljetnice radnog naslova *Zagrebačka filharmonija 150+*, koja je planirana za travanj 2022. godine. Autorica izložbe je Marina Perica Krapljanov, ujedno i v.d. ravnateljice Muzeja te voditeljica Zbirke ostavštine zagrebačkih glazbenih legendi, kojoj se donacijom Muzeju grada Zagreba pripaja kompletna građa arhiva Zagrebačke filharmonije.

Na konferenciji za novinare **u povodu sezone 2021./2022. predstavljena je i suradnja s Klovićevim dvorima,** kojom posjetitelji dviju kulturnih institucija dobivaju međusobno povezane povoljnosti na cijene ulaznica.

Sve su to primjeri međuinstitucionalne suradnje, projekata i inicijativa koji otvaraju nove mogućnosti, kojima međusobno osnažujemo naše institucije, stvaramo nove potencijale te na kojima ću nastaviti raditi i u nadolazećem razdoblju.

2.11. Razvoj vlastitih umjetničkih kapitala i potencijala: Suradnja s Muzičkom akademijom, Nagrada za mladog glazbenika godine, nastupi naših članova

Kroz suradnju s Muzičkom akademijom u Zagrebu, kao i kroz vlastitu nagradu za Najboljeg glazbenika godine, pružamo priliku i skrećemo pozornost na naše najtalentiranije mlade glazbenike.

Muzička akademija u Zagrebu rasadnik je naših najboljih mladih talenata i u mnogim slučajevima naših budućih članova. Zbog toga je suradnja između naše dvije institucije ne samo logična i dobrodošla, nego je zapravo neophodna i nezaobilazna. **Svakog siječnja Zagrebačka filharmonija priređuje koncerte kojima pruža priliku predstavljanja mladih glazbenika** na najvećoj glazbenoj pozornici, u dvorani *Lisinski*, uz veliki orkestar. Tijekom proteklog razdoblja uz naš orkestar predstavio se niz doista perspektivnih mladih glazbenika. Sigurno im je to bila još jedna prilika u razvoju njihovih mladih karijera i vrijedna referenca u njihovim životopisima. No vrijednost je to i za našu instituciju, jer danas mladi umjetnici na početku svojih karijera, već sutra će biti akteri u međunarodnom glazbenom životu. I pritom se to ne odnosi isključivo na mlade glazbenike-soliste, nego i na njihove kolege kompozitore te dirigente. **Mi moramo skrbiti o našoj glazbenoj budućnosti**, a Zagrebačka filharmonija će u tome imati i dalje važnu i proaktivnu ulogu.

To je bio razlog i što je 1991. godine pokrenuta nagrada Zagrebačke filharmonije za Mladog glazbenika godine, koja se etablirala u jednu od najprestižnijih nagrada te vrste u Hrvatskoj te koja je dosad istaknula i promovirala niz mladih hrvatskih umjetnika, među kojima mnogi danas razvijaju i međunarodne karijere. **U razdoblju 2018. - 2022. dodijelili smo ovu nagradu sljedećim talentiranim mladim glazbenicima:**

2018. Veton Marevci, dirigent

2019. Mia Pečnik, pijanistica

2020. nagrada nije dodijeljena

2021. Darija Auguštan, sopranistica

Brigu za mlade glazbenike Zagrebačka filharmonija pokazala je i kroz sudjelovanje u međunarodnim natjecanjima i nagrade koje Zagrebačka filharmonija dodjeljuje pobjednicima tih natjecanja, kao što su Međunarodno natjecanje dirigenata *Lovro von Matačić* i Međunarodno violončelističko natjecanje *Antonio Janigro*. Visoko plasirani natjecatelji redovito nastupaju u našim koncertnim sezonama.

S druge strane, otpočetka smo otvorili prostor vlastitim članovima, pružajući im priliku da se predstave kao solisti, komorni glazbenici, skladatelji. Ova inicijativa urodila je odličnim plodovima i prezentirala pred javnosti brojne rezultate (solistički nastupi u sezoni, komorni ansambli kao što su Kvartet trombona ZF, sudjelovanje u raznim produkcijama ZF-a kao što su programi u Off i Minimini ciklusu), predstavljajući Zagrebačku filharmoniju kao orkestar s karakterom i licem.

Sve su to različite inicijative kojima je Zagrebačka filharmonija ulagala u vlastite ljudske resurse, razvijala naše glazbene potencijale i iskorištavala naše umjetničke kapitale. To je jedna od važnih uloga i zadataka koje ZF prepoznaje i na kojima će nastaviti raditi za dobrobit naše kulturne sredine.

2.12. Skrb za hrvatsko glazbeno stvaralaštvo

Zagrebačka filharmonija u periodu 2018. - 2022. aktivno je sudjelovala u promociji hrvatskoga glazbenog stvaralaštva i očuvanju hrvatske glazbene baštine izvedbama u domovini i inozemstvu, kao i kroz svoju diskografsku djelatnost.

Koncerte u redovitoj sezoni protkali smo djelima hrvatskih autora, a uvrštavali smo ih i u naše međunarodne nastupe. Godine 2018. praisveli smo *Tri hrvatska plesa* za orkestar našega člana Dubravka Palanovića, a 2020. premijerno smo predstavili i *Fanfare* za orkestar također našega člana Marina Rabadana.

Na velikoj turneji Njemačkom, Austrijom i Švicarskom pod vodstvom Kristjana Järvija predstavili smo *Simfonijsko kolo Jakova Gotovca*, na prestižnom festivalu *George Enescu* u Bukureštu priredili smo reprezentativnu izvedbu *Idile* Blagoja Berse. Hrvatsku glazbu nismo zaboravili niti u programu našega svečanog obljetničkog koncerta (Blagoje Bersa, Dubravko Palanović), dok u recentnoj sezoni imamo plan predstaviti i više djela koja smo snimili na našem najnovijem albumu *The Wonderful Monster of Time* (Bukvić, Detoni, Jelaska).

Diskografsku aktivnost mandata 2012. - 2016. - obilježenu dvama reprezentativnim izdanjima posvećenim upravo hrvatskoj glazbi i skladateljima (*Sunčana polja* pod ravnanjem maestra Pavla Dešpalja, *Croatia Records*, 2016.; *Nezaboravljeni hrvatski skladatelji*, dirigent Pavle Dešpalj, *Croatia Records*, 2017.), u narednom mandatu nastavili smo također reprezentativnim izdanjem *The Wonderful Monster of Time* na kojemu su zabilježena djela suvremenih hrvatskih skladatelja (album je objavljen za *Cantus*, a nominiran je za *Porin* u najprestižnijoj kategoriji za najbolji album klasične glazbe).

Veći dio i našega Minimini ciklusa bio je u znaku hrvatskog autorstva, s obzirom da su Marin Rabadan i Dubravko Palanović kao skladatelji i aranžeri sudjelovali u realizaciji produkcija *Ježeva kućica* i *Božić kod Zimogrozniha*. U sličnim originalnim projektima angažirali smo naše autore i aranžere i u Off ciklusu (*Queen*, *Musorgski Rocks*, *Salsa Filarmonica* i dr.). I za najnoviji planirani projekt Minimini ciklusa, *Napokon orkestar!*, angažirali smo našeg člana Marina Rabadana kao autora glazbe.

Projekt praisvedbe *Moći ljubavi* "zagrebačkog Straussa" Gjura Eisenhutha, nikad izvedene operete toga cijenjenog hrvatskog glazbenika iz doba Ivana pl. Zajca, ostvaren u koncertnoj izvedbi u suradnji s HNK-a Rijeka, također potvrđuje našu skrb za hrvatsku glazbenu baštinu. **Nadamo se da ćemo u narednom periodu imati priliku realizirati i izvorno planiranu scensku izvedbu.**

U suradnji s *Parma Recordings* ostvarili smo i diskografsku snimku *Ježeve kućice* s antologijskom glazbom Hrvoja Hegedušića, koja će uskoro ugledati svjetlo dana.

Ideju o snimkama antologijskih djela za orkestar hrvatskih skladatelja, ostvarenu albumom *The Wonderful Monster of Time*, želimo proširiti na seriju takvih izdanja, kojima ćemo napokon dobiti **reprezentativni niz snimki glazbe hrvatskih autora** koje možemo predstaviti i u međunarodnom kontekstu. Skladba *Animo* Krešimira Seletkovića koju smo ponovno predstavili u recentnoj sezoni, jedna je od kompozicija već snimljenih za naredno takvo diskografsko izdanje.

2.13. Promocija kvalitetne glazbe diljem Hrvatske

Predstavljanje i promocija kvalitetne glazbe diljem naše domovine jedna je od naših stalnih misija. O tome najbolje govore naši koncerti i projekti koje smo održali diljem Hrvatske, a posebice:

- Koncerti u "gradu heroju" Vukovaru, kojima već tradicionalno otvaramo našu koncertnu sezonu; u sezoni 2021./2022. već 20. put gostovali smo u tome gradu
- Nastup na 69. Dubrovačkim ljetnim igrama uz svjetskog violončelista Mischu Maiskog, pod ravnanjem maestra Piera Carla Orizia na Lokrumu 2018.
- Tradicionalno gostovanje na *Strossmayerovim danima* u Đakovu
- EU projekt *Fil(m)harmonija* u Iloku i Vukovaru (ukupno 24 izvedbi)
- Zaprešić - Dan grada
- Zagreb - Koncerti za Dan grada i Dan državnosti RH-a
- Rijeka - gostovanje u sklopu sporazuma o suradnji između ZF-a i HNK-a Rijeka
- Opatija - Ljetna pozornica, produkcija opere-bajke *Ivica i Marica*
- Ljetna jadranska turneja 2021.: produkcija *Rock the Opera* - Šibenik, Tvrđava sv. Mihovila, Trogir, Kula Kamerlengo, Opatija, Ljetna pozornica

Međunarodni uspjesi potvrda su naše umjetničke vjerodostojnosti te da se na tome velikom tržištu možemo natjecati i s najboljima, ali je **dovođenje kvalitetne glazbe u mnoge krajeve Lijepe naše jednako važna misija od koje ne želimo odustati.**

2.14. Dobrotvorna aktivnost - društveno odgovorno poslovanje

Zagrebačka filharmonija želi biti **društveno odgovorna institucija**. Društvena odgovornost i društvena senzibilnost moraju biti u središtu djelovanja svih institucija, a posebice onih koje, poput Zagrebačke filharmonije, rade s ljudima.

U tome pogledu, kroz svaku sezonu održavamo više dobrotvornih koncerata:

- Za Zakladu Ana Rukavina - od osnivanja Zaklade do danas
- Udruga za bolesti štitnjače, 19.10.2018.
- za Rotary club, *Korak u život* i dr.
- Akcija *Plavo srce* za prikupljanje sredstava za pomoć nastradalima u zagrebačkom potresu (u suradnji s Crvenom križem Zagreb, Obrtničkom komorom Zagreb i članovima navijačke skupine BBB)

2.15. Moderni marketinški pristup: Koncerti i sezone kao kulturni proizvodi

Rad i djelovanje kulturnih institucija poput Zagrebačke filharmonije u današnje doba nezamislivo je bez snažnog uporišta u marketinškim i PR aktivnostima. Već u planu rada 2018. - 2022. jasno sam naglasio kako su naši koncerti i ciklusi, osim što su umjetnički događaji, također kulturni proizvodi te da ih kao takve trebamo tretirati i marketinški pratiti.

Zbog toga, u prethodnom mandatu, počevši već sezonom 2018./2019., napravili smo snažni iskorak u tome području. Novim modelima vizualne i verbalne komunikacije, ukorak sa svjetskim trendovima, onako kako to rade veliki svjetski orkestri, **učinili smo zaokret u predstavljanju naše institucije**, koncertnih sezona i pojedinačnih programa, kako bismo ih što uspješnije predstavili i promovirali ususret najširoj javnosti.

Ovaj proces sproveli smo suvremenim metodama kulturnog managementa i proželi ga kroz umjetničko djelovanje Zagrebačke filharmonije, u želji da institucija Zagrebačke filharmonije ide u korak sa svjetskim trendovima te da spremno odgovori zahtjevima i izazovima novog i brzo promjenjivog tržišta. **Riječ je o dugotrajnom procesu koji će nam u konačnici donijeti brojne benefite:** pozornost i prepoznatljivost u najširoj društvenoj zajednici, novu publiku, interes medijskih pokrovitelja i partnera, interes sponzora i dodatna financijska sredstva.

U tome smislu, razvijali smo sljedeće marketinške zadatke:

- Realizirali nove, moderne, puno komunikativnije vizuale za svaku sezonu
- Razvijali marketinške poruke i slogane kojima smo snažnije komunicirali naše programe, ali i našu ulogu u zajednici
- Kreativno komunicirali naše koncertne sezone i pojedinačne koncerte u cilju stvaranja i privlačenja publike u koncertne dvorane
- Intenzivirali prisutnost na društvenim mrežama
- Pojačali prisutnost u *online* i *offline* medijskim kanalima

Gdje god je to bilo moguće, oslanjali smo se na vlastite resurse, a tamo gdje je bilo neophodno angažirali smo *outsources* agencije specijalizirane za marketing i *management* u kulturi, jer primjeri iz svjetske prakse potvrđuju kako je to znatno rentabilnije i uspješnije.

Marketinške i PR aktivnosti pokazale su se itekako važnim djelatnostima u periodu pandemije, kad smo pod otežanim uvjetima dopirali do javnosti, veliki značaj imale su u komunikaciji naše obljetničke sezone, a bit će od još veće važnosti u novom četverogodišnjem mandatu, kada će nam one trebati kako bismo se "izborili" za našu publiku.

2.16. Naša publika

Ljudi su, kao što je već istaknuto i u planu rada za 2018. - 2022. godinu, u središtu naše pozornosti i svih naših aktivnosti. Ljudi u orkestru, kao i naša publika.

Razdoblje 2018. - 2022. donijelo je velike imperativne kako dodatno učvrstiti našu pretplatničku bazu i publiku, te kako se dodatno otvoriti ususret novoj publici. Rezultati koje smo postigli prije pandemije pokazuju da smo išli u dobrom smjeru.

Kroz kvalitetne koncertne programe **napravili smo puno na prepoznatljivosti orkestra** i na privlačenju publike na naše koncerte. Naša pretplatnička baza u tome trenutku bila je čvrsta, a naši raznoliki programi privlačili su posjetitelje širokog spektra.

Našu programsku shemu razvijali smo u odnosu na razvoj naše publike, razvijali smo nove programe i projekte poput Off ili Minimini ciklusa kojima ćemo na vrijeme započeti graditi svoju vlastitu, novu publiku.

Pratili smo svjetske trendove, spremni dodatno učiti i svladavati nove tehnike i alate kako bismo ih primijenili u promociji našega orkestra, uvijek dakako respektirajući našu tradiciju, imajući istodobno pogled usmjeren prema naprijed.

Izašli smo iz zone vlastitog komfora, ušli smo među publiku, željeli smo da naša glazba dođe do svakog doma. Iskorištavali smo potencijale kulturnog *managementa*, marketinga i PR-a kako bismo dinamizirali odnos prema javnosti i na moderni način komunicirali s našim korisnicima.

Kriza je, međutim, dramatično utjecala na krizu o kojoj sada svjedočimo na tome polju. Krizi na koju, bez obzira na sve naše napore i zadržani kontinuitet djelatnosti, u odnosu na dugotrajnost pandemije, dva potresa i nemogućnost rada u adekvatnoj koncertnoj dvorani, jednostavno nije bilo moguće utjecati.

Nema dovoljno riječi kojima bismo apostrofirali dramatičnost trenutka u kojoj se trenutačno naša publika nalazi. No ta nas situacija samo dodatno motivira da kroz naredni mandat učinimo sve što je u našoj moći kako bismo se izborili i vratili publiku tamo gdje ona i pripada - u koncertne dvorane.

2.17. Zaključak djelatnosti u razdoblju 2018. - 2022.

Djelatnost Zagrebačke filharmonije u razdoblju 2014. - 2018. prema opisanim aktivnostima mogla bi se sažeti u sljedećim točkama:

- Zadržali smo kontinuitet umjetničkog i poslovnog djelovanja unatoč nizu nepovoljnih okolnosti (dugotrajna pandemija, dva potresa, nedostatak koncertne dvorane)
- Zadržali smo visoku kvalitetu umjetničkog djelovanja te podigli razinu rada orkestra i izvedbi
- U periodu prije pandemije učvrstili smo našu pretplatničku bazu i publiku, koja je nažalost, zbog okolnosti na koje nismo mogli utjecati, ipak doživjela krizu
- Bez obzira na krizu, uspjeli smo zadržati naše redovite koncertne cikluse (Crveni, Plavi, Off ciklus)
- Gotovo polovinu mandata proveli smo u otežanim okolnostima; unatoč svemu, uspjeli smo u visokom postotku ostvariti redovitu koncertnu aktivnost i održati veći dio zamišljenih programa te pritom postići i niz umjetnički visokih postignuća i rezultata
- Uspješno smo proveli smjenu na mjestu šefa-dirigenta te u Zagreb uspjeli privući karizmatičnog mladog maestra Dawida Runtza
- Unatoč posebnim okolnostima, svečano smo obilježili 150 godina orkestralnog muziciranja u Zagrebu i Hrvatskoj, što smo prepoznali kao naš jubilej
- Napravili smo novi programski iskorak otvaranjem novog ciklusa upućenom najmlađima, Minimini ciklus, u kojem smo zabilježili već tri vrlo uspjele i zapažene produkcije: *Ježeva kućica*, *Božić kod Zimogrozni*h te *Ivica i Marica*
- Nakon nekoliko sezona, zahvaljujući našim naporima u iznalaženju dodatnih financijskih sredstava, ponovno smo pokrenuli Bijeli ciklus i tako dodatno obogatili našu koncertnu ponudu
- Ostvarili smo niz kvalitetnih umjetničkih programa i suradnji s najvećim imenima svjetske glazbene scene, dirigentima i solistima (Dmitrij Kitajenko, Kazushi Ono, Vadim Gluzman, Ivan Repušić i mnogi drugi)
- Promovirali smo niz najboljih hrvatskih glazbenih umjetnika i tako nastavili pridonositi razvoju hrvatske glazbene reproduktive (Martina Filjak, Ivan Krpan, Aljoša Jurinić, Petrit Čeku i mnogi drugi)
- Održali smo veliku turneju Austrijom, Njemačkom i Švicarskom po najvećim svjetskim dvoranama pod vodstvom međunarodno priznatog maestra Kristjana Järvija (Beč, München, Zürich, Dresden i Frankfurt); gostovali smo i u Salzburgu (dva puta), Omanu i Kuvajtu te Rimu

- Pandemija nas je spriječila u nastavku razvoja međunarodne aktivnosti; unatoč tome gostovanja na prestižnom festivalu *George Enescu* u Bukureštu i najnovija turneja Engleskom u čak 6 gradova (!) daje nam za pravo da budemo optimistični u pogledu nastavka naše međunarodne aktivnosti
- Snimili smo čak 3 (!) vrlo uspješna CD-izdanja za prestižnu diskografsku etiketu *Oehms Classics* pod vodstvom maestra Dmitrija Kitajenka, što nas snažno pozicionira na međunarodnoj glazbenoj sceni
- Pokrenuli smo višegodišnju suradnju s američkom diskografskom kompanijom *Parma Recordings*, koja nam je među ostalim donijela svjetsku premijeru *Wild Symphony bestseller* autora Dana Browna u Zagrebu, kao i nominaciju za najveću svjetsku glazbenu diskografsku nagradu *Grammy*
- Kroz izvedbe novih djela, kao i kroz predstavljanje remek-djela naše baštine na inozemnim turnejama, nastavili smo skrb za naše glazbeno stvaralaštvo i baštinu, a objavili smo i prvi u nizu CD-a s antologijskim djelima hrvatske glazbe za orkestar (CD *The Wonderful Monster of Time*), koji je nominiran za nagradu *Porin*
- Realizirali smo vrlo uspješni EU projekt *Fil(m)harmonija* u četiri grada - Novom Sadu, Iloku, Subotici te Vukovaru
- Kroz brojne nastupe, festivale i projekte diljem Hrvatske promovirali smo klasičnu glazbu prema najširem spektru korisnika, a posebice prema mladima, uvijek imajući u fokusu kvalitetnu glazbu
- Mnogim atraktivnim projektima u Off ciklusu, nastupima na *Zagreb Classicu* i drugim crossover projektima (Andrea Bocelli, Oliver Dragojević i dr.) nastavili smo programsko i poslovno otvaranje Zagrebačke filharmonije prema najširoj javnosti
- Izlaskom Filharmonijskog bala 2021. na digitalne platforme *Spotify*, *Deezer*, *Apple Music* i *Tidal* napravili smo novi iskorak našeg orkestra prema najširoj publici
- Sporazumom s HNK-a Ivana pl. Zajca u Rijeci, suradnjama s MGZ-om i Klovičevim dvorima radili smo na razvoju međuinstitucionalne suradnje koju vidimo kao jedan od modela nošenja s krizom u narednom razdoblju
- Vlastitu vrijednu arhivu pohranili smo u MGZ-u, kako bi se njezinom profesionalnom obradom i digitalizacijom ona napokon učinila dostupnom istraživačima i najširoj javnosti
- Sudjelovali smo u društvenom životu jasno promičući društvenu odgovornost kroz velike dobrotvorne projekte

- Redovito smo ispunjavali i svoju edukativnu funkciju u društvu, kroz suradnju s Hrvatskom glazbenom mladeži, dodatno je profilirajući kroz vlastite programe poput Minimini ciklusa
- Nastavili smo s razvojem vlastitih umjetničkih kapitala i potencijala, kroz solističke nastupe naših istaknutih članova i njihovo sudjelovanje u različitim programima i projektima (komorni ansambli, aranžeri i skladatelji); na taj način potvrđivali smo izvrsnost našega orkestra kao cjeline, ali i na razini svakog pojedinca
- Nastavili smo promovirati i naše mlade talenata, kroz suradnju s Muzičkom akademijom, kao i kroz vlastitu Nagradu za mladog glazbenika, vjerujući da tako ulažemo i u vlastitu budućnost
- Započeli smo proces preobrazbe naših sezona i koncerata u kulturne proizvode
- Napravili smo veliki iskorak u marketinškim aktivnostima ZF-a, uvodeći nove modele vizualne i verbalne komunikacije, idući u korak s najvećim svjetskim orkestrima i suvremenim marketinškim trendovima
- U cjelokupnome razdoblju krize pokazali smo čvrstinu, otpornost, upornost te spremnost na prilagodbu, što znači da smo bili spremni i kapacitirani te potvrđuje ispravnost plana rada koji smo sprovodili prije no što je kriza nastupila

3. PLAN RADA I UMJETNIČKO DJELOVANJE U RAZDOBLJU 2022. - 2026.

3.1. Novi mandat - smjernice za novo doba i globalne izazove

Usprkos svim problemima, potresima, globalnoj krizi i pandemiji koja je obilježila prethodni mandat i razdoblje, predstoji vrijeme u kojem očekujem **dodatno stabiliziranje institucije Zagrebačke filharmonije u svim aspektima djelovanja**. Vremena ispred nas globalno su izazovna, a to će se posebno reflektirati na kulturne institucije s naglaskom na klasičnu glazbu koja i povrh navedenih problema globalno bilježi kontinuirani pad interesa u pogledu publike, kritike i sustava financiranja.

Naime iako svaka kulturna institucija i koncertna organizacija poput klasičnih orkestara ima drugačiju strategiju i okolnosti u odnosu na gospodarski i lokalni sustav unutar kojeg djeluje, mnogi aspekti utječu na poslovanje, od tradicije i ekonomskih parametara, pa sve do društveno-političke situacije, demografskih promjena i obrazovnog sustava. Sve to utječe na perspektivu i poslovanje jednog orkestra, no svejedno možemo zaključiti da **određeni trendovi i problemi prate klasične orkestre diljem svijeta**. Bez obzira na mnoge uspješne svjetske orkestre od Europe do Amerike, neminovno je da u posljednjim desetljećima, a posebno početkom 21. stoljeća možemo svjedočiti mnogim statistikama koje bilježe sve teže financiranje orkestara, pad interesa publike i kritike koji se posebno intenzivira u krizama. Nije ni čudo kad imamo podatak da se npr. europski orkestri financiraju za svoje djelovanje oko 80% javnim sredstvima, dok je nešto drugačija situacija u Ujedinjenom Kraljevstvu gdje se više ovisi o direktnom prihodu - zaradi s blagajne. No, neminovno je jasno kako sve to ima utjecaja na stabilnost poslovanja, jer automatski se provlači kroz sve razine djelovanja (plaće, ugovaranja turneja, angažiranje boljih solista i dirigenata i ostalo).

Klasična glazba neminovno bilježi pad interesa i smatram kako je **sada ključni trenutak** da se institucija Zagrebačka filharmonija na krilima uspješnog poslovanja godinama (izlazak u javnost, veliki iskorak na međunarodnoj sceni, turneje, rast izvođačke kvalitete) **pripremi za novo doba i izazove**, spremnije dočeka budućnost i posljedice pandemije koja je ubrzala neke negativne procese poput pada broja publike (specifičnost publike treće životne dobi koja je posebno pogođena pandemijom).

Statistike nam tako kontinuirano pokazuju da klasična glazba doista odlazi u drugi plan. Zanimljivi su neki trendovi i podaci u Americi, pa je tako npr. u 2012. godini prodaja klasičnih albuma pala za 21 posto, a broj slušatelja klasičnih radio postaja postupno umire. Zanimljiv je podatak kako recesije pogađaju klasičnu glazbu, pa je tako financijskom krizom 2008. veliki broj klasičnih kritičara ostao bez radnih mjesta, koja se nikada nisu vratila. Postoje i drugi podaci o padu klasične glazbe, kao što su posjećenost koncerata i starost posjetitelja, ali svi pokazuju isti trend pada: klasična glazba nalazi se pred velikim izazovima i u tom pogledu svatko mora pronaći prilagođenu strategiju.

Međutim, mnogi tvrde da klasična glazba nije u padu, već da se samo razvija. Takvo mišljenje dijele oni koji smatraju kako se treba smanjiti jaz između publike i svih dionika, ići ususret vremenu u kojem živimo, anticipirati promjene i ponuditi odgovore. Jedno je sigurno - ne možemo više promišljati o klasičnoj glazbi i u tom pogledu orkestrima kako

smo razmišljali prije nekoliko desetljeća - takav stav bio bi pogrešan i podupirao bi negativni trend.

Osobno smatram da "slijediti tradiciju" - znači upravo stvarati nove vrijednosti. Tako želim pristupiti novom mandatu i uzeti u obzir sve specifičnosti i ugroze s kojima se suočavamo. Ne smatram kako je negativni trend "kraj klasične glazbe" - već dapače trenutak promjena na kojima se grade nove pozicije djelovanja i poslovanja. Kompozicije su vječna i neupitna vrijednost, tekovina svijeta koja ne može nestati, nove sjajne generacije glazbenika i dirigenata, talentiranih i karizmatičnih. To se nije izgubilo i to se ne mijenja, trajna je to vrijednost koju treba znati "upakirati" za nove generacije i za nova desetljeća. I u prošlosti je klasična glazba prošla je kroz promjene, pogotovo u doba romantizma i baroka. Možda je upravo sada još jedno od onih doba u kojima klasična glazba "skida staru kožu" kako bi se prilagodila novim zahtjevima društva. Te promjene moramo biti svjesni i u tom pogledu novi mandat suočava se s tim procesima koji se događaju u pozadini našeg djelovanja i utječu na svakodnevni rad.

I baš zato u sagledavanju planova za naredno razdoblje bilo je od presudne važnosti **kvalitetno analizirati prethodno razdoblje, globalne trendove u djelovanju orkestara diljem svijeta i zajedničke izazove s kojima se suočavamo.** Upravo ta analiza i praktično iskustvo omogućavaju mi da odredim prioritete i glavne izazove za naredno razdoblje, te posljedično i akcijski plan izvršenja planiranog, uzimajući u obzir neizvjesnu situaciju (pandemija, globalna politička nestabilnost i sl.).

Uzimajući sve to u obzir možemo glavnu okosnicu budućeg mandata i plana djelovanja svrstati u 2 smjera:

- **kontinuitet izvršenja ciljeva postavljenih u prethodnom mandatu** - iako je načelo kontinuiteta smjer koji smatram ispravnim, posebno će to biti naglašeno u ovom mandatu zbog cijele situacije koja je obilježila prethodni mandat
- **određivanje ključnih prioriteta za pozicioniranje u kulturnom prostoru za nova desetljeća** - sukladno svim globalnim izazovima, ali i trendovima u kulturi, smatram kako je ovo svojevrsno "raskršće" stvaranja temelja za funkcioniranje orkestra i institucije u cjelini za novo doba

Postignuti rezultati u prethodnom razdoblju, daju nam za pravo da i dalje razmišljamo ambiciozno i nastavimo razvijati instituciju i *brand* Zagrebačke filharmonije u RH-a, ali i inozemno. Pritom moramo biti spremni na brza djelovanja s obzirom na neizvjesna vremena i u odnosu na konstantne promjene u okruženju. Recentni događaji (potres i pandemija) tjeraju nas da intenzivnije promišljamo o protokolima uslijed sličnih događaja, ali i alternativnim načinima djelovanja u sličnim situacijama: *live streamingu*, dodatnom korištenju potencijala društvenih mreža, kako kvalitetno komunicirati u krizi, specifičnostima "odgoja" nove publike, kako još aktivnije djelovati u financiranju (dodatni izvori) itd. No ne i manje važno - moramo biti predvodnik optimizma u široj društvenoj zajednici kroz naše koncerte, javne istupe, jer glazba je lijek društva u takvim kriznim situacijama.

Sagledavajući sve izazove, ovo su smjernice koje mogu detektirati kao okosnicu novog mandata:

Primarno to se odnosi na:

1. STABILNOST U POSLOVANJU kao odgovor na izazovna vremena - stvaranje stabilnih uvjeta za poslovanje i perspektivno radno okruženje (pozitivno financijsko poslovanje)

2. KONTINUITET KVALITETNIH UMJETNIČKIH PROGRAMA bez obzira na potencijalne prepreke u pogledu budžeta ili ostalih okolnosti poput pandemije i sl. - kvaliteta je prioritet

3. AKCIJSKI PLAN I STRATEGIJA ZA POZORNOST NOVE PUBLIKE - pandemijski učinak ubrzao je proces gubitka publike posebno starije dobi i u tom pogledu intenziviramo procese prema novoj publici s posebnim naglaskom na lobiranje prema obrazovnom sustavu (posjećivanje koncerata u školskoj dobi i drugi edukativno-zabavni programi koji potiču spoznaju i interes za koncertima)

4. PERSONALIZIRANI PRISTUP PRETPLATAMA - novi modeli pretplata kao dodatni zaokret prema novoj publici, s obzirom da koncept klasičnih pretplata u današnje doba ne odgovara zahtjevima nove publike - personaliziranost i mogućnost odabira trendovi su koje prate i drugi sektori osim kulturnog

5. ZADRŽAVANJE DIJELOVANJA NA MEĐUNARODNOJ SCENI - iako su financijski limiti i cijela situacija oko globalne krize uzrokovane pandemijom i nestabilnom situacijom smanjili mogućnosti skupih turneja, ostanak na međunarodnoj sceni bitan je za opstojnost i prepoznatljivost Zagrebačke filharmonije

6. VIRTUALNI ORKESTAR ZA VIRTUALNO DOBA - iako orkestar nema smisla ukoliko se ne osjeti moć nastupa uživo, recentni događaji pokazali su potrebu da se iskoristi potencijal društvenih mreža i *live streaminga* koji je bio "slamka spasa" za glazbene institucije. Iskorištavanje tog potencijala u normalnim okolnostima može biti produktivno, u smislu omogućavanja da orkestar upoznaju i mjesta koja to nemaju mogućnosti, poput otoka u RH-a. Virtualni orkestar za virtualno doba predstavlja simboliku kojom Zagrebačka filharmonija želi koristiti sve dostupne tehnološke mogućnosti kako bi se približila novoj/staroj publici

7. NOVA DVORANA I MJESTO SUSRETA POD OKRILJEM ZF-a - već dugo vremena postoji potreba da Zagrebačka filharmonija pokrene priču i projekt vlastite dvorane i vlastitog doma. Iz godine u godinu ta potreba postaje sve intenzivnija, ne samo zbog prepoznatljivosti, već i svih drugih glazbenih, financijskih, marketinških i praktičnih razloga

Sekundarno fokus će biti na smjernice koje konstantno prate djelovanje Zagrebačke filharmonije:

- 1. PROMOCIJA KVALITETNE GLAZBE DILJEM DOMOVINE** kroz brojne nastupe u svim krajevima Hrvatske, na velikim festivalima, ali i u malim sredinama
- 2. POTICANJE HRVATSKOG GLAZBENOG STVARALAŠTVA** kroz izvedbe djela hrvatskih autora i diskografska izdanja
- 3. BRIGA O MLADIM GLAZBENIM TALENTIMA** kroz suradnju s Muzičkom akademijom u Zagrebu i Nagradu za najboljeg mladog glazbenika
- 4. EDUKATIVNA DJELATNOST USUSRET NAJMLAĐIMA** kroz suradnje i vlastite projekte
- 5. DRUŠTVENO ODGOVORNA DJELATNOST** kroz velike humanitarne projekte i prisutnost u najširoj društvenoj zajednici
- 6. POKRETAČ OPTIMIZMA U NAJŠIROJ DRUŠTVENOJ ZAJEDNICI** što se pokazalo posebno bitnim u pandemiji gdje su se poruke optimizma i ohrabrenja kvalitetno širile kroz glazbene uratke članova ZF-a pojedinačno i kao orkestar

3.2. Financije – proaktivni pristup i inovativni načini dodatnog financiranja

Preduvjet uspjeha svake kulturne institucije na tržištu zahtjeva stabilno financijsko upravljanje prihodima i rashodima, te posljedično pozitivno poslovanje. Preciznije, financiranje kulturnih institucija, iako se financira javnim novcem (Grad Zagreb), sve više zahtjeva prisutnost na tržištu, potrebu za dodatnim prihodima kroz različite suradnje i projekte, sponzorstva, EU fondove i ostale izvore financiranja.

Kretanja na tržištu su dinamična u svakom pogledu, a to naravno utječe i na potrebu za stalnim prilagođavanjem, inovativnim načinima pronalaženja novih izvora financiranja. Zagrebačka filharmonija mora se prilagoditi promjenama u svakom pogledu, pratiti trendove i osmišljavati suradnje i projekte koji će privlačiti pozornost i samim time omogućavati financijski isplative projekte, kako bi dodatno stabilizirala poslovanje i time omogućila kvalitetno i nesmetano održavanje koncertne sezone što je u našem posebnom fokusu.

Takav pristup omogućio nam je opstanak i djelovanje u proteklom razdoblju koje je bilo više nego zahtjevno za sve s obzirom na pad globalne ekonomije u protekle dvije godine. Upravo plansko i racionalno upravljanje ukupnim proračunom kroz sve ove godine omogućilo nam je realizaciju aktivnosti, te možemo zaključiti kako smo ostvarili vrlo pozitivne financijske rezultate u odnosu na kretanja gospodarstva u RH-a, ali i ostatku svijeta. Upravljanje troškovima i financijama općenito ostaje moj prioritet u načinu poslovnog vođenja institucije Zagrebačke filharmonije. U narednom periodu razmišljanje izvan okvira bit će naš fokus, jer smo svjesni da moramo biti proaktivni u tom procesu, a povrh glavnog izvora financiranja gradskim novcima, intezivirat ćemo:

- **mogućnosti novih sponzorskih suradnji** - u današnja vremena nije realno očekivati sponzorsku podršku bez dubinski promišljenih benefita za potencijalne sponzore. Osmišljavanja kreativnih i ekonomski zanimljivih paketa za sponzore bit će od velike važnosti
- **EU fondovi** - izvor sredstava koji je ZF uspio iskoristiti, te u tom pogledu namjerava osmisliti projekte koji će zadovoljiti uvjete fondova i time donijeti dodatnu materijalnu vrijednost, ali i pridonijeti ukupnom imidžu u javnosti
- **Fundraising** - još jedan model i mogućnost financiranja koju možemo otvoriti u narednom periodu

Povrh svega, svojim djelovanjem moramo dugoročno omogućiti povećanje gradskog proračuna za orkestar. To možemo samo ukoliko kontinuirano djelujemo kvalitetno i uspješno, te svojim uspjesima omogućimo da Grad kao vlasnik dodatno uvidi kako se svaka kuna uložena u orkestar - višestruko vraća na različitim poljima.

3.2.1. Pregled poslovanja Zagrebačke filharmonije u periodu 2019.- 2021.

Zagrebačka filharmonija je u periodu 2019. - 2021. poslovala pozitivno, te je postupno smanjivan akumulirani manjak prihoda nad rashodima koji je do promatranog razdoblja iznosio 2.501.000,00 kn.

Ukupni prihodi u navedenom razdoblju su prikazani u tablici 1.

Tablica 1.	
Godina	Prihodi i primici
2019.	46.236.522,00
2020.	44.254.140,00
2021.	39.637.085,00

Unatoč padu ukupnih prihoda i primitaka u promatranom razdoblju (smanjenje prihoda od prodaje ulaznica te smanjenje prihoda od Osnivača - Grad Zagreb), uzrokovanih uglavnom krizom vezanom za pandemiju COVID-19, **Zagrebačka filharmonija je uspješno financirala rashode nastale u promatranom razdoblju.**

Ukupni rashodi i izdaci prikazani su u tablici 2.

Tablica 2.	
Godina	Rashodi i izdaci
2019.	46.017.655,00
2020.	43.209.378,00
2021.	41.854.785,00

Financijski rezultat kroz promatrano razdoblje za svaku proračunsku godinu bio je pozitivan, odnosno **ostvaren je višak prihoda i primitaka nad rashodima i izdacima** izuzev 2021. godine zbog metodološkog manjka.

U financijski rezultat za 2021. godinu potrebno je pridodati prihode za plaću za period 12./2020. koji su doznačeni u siječnju 2022. godine. Radi se o tzv. metodološkom rezultatu zbog metodologije knjiženja u proračunskom računovodstvu, kada proračunski prihodi za tekuću godinu budu naplaćeni u sljedećoj godini (u navedenom razdoblju radi se o plaći za 12./2021.), te se ne mogu prikazati kao prihodi tekućeg razdoblja (što u naravi jesu) - što bitno utječe na iskazani financijski rezultat. Metodološka razlika prihoda za 2021. godinu je iznosila 2.505.000,00 kn.

U tablici 3. prikazani su financijski rezultati za promatrana fiskalna razdoblja.

Tablica 3.				
Godina	Prihodi i primici	Rashodi i izdaci	Metod. Razl.	Fin. Rez.
2019.	46.236.522,00	46.017.655,00	0	218.867,00
2020.	44.254.140,00	43.209.378,00	0	1.044.762,00
2021.	39.637.085,00	41.854.785,00	2.505.000,00	287.300,00

U razdoblju 2019.-2021. ukupno je **ostvaren višak prihoda nad rashodima u iznosu 1.550.929,00 kn.**

S obzirom da je do 2019. godine ukupno preneseni manjak iznosio 2.501.000,00 kn **dolazimo do zaključka da je kroz tri godine manjak prihoda nad rashodima smanjen**, te je na kraju 2021. godine iznosio 950.071,00 kn.

U promatranom proračunskom razdoblju prisutan je trend smanjivanja manjka prihoda nad rashodima, unatoč činjenici da su ukupni prihodi od 2019. godine u padu prvenstveno zbog pandemije te nemogućnosti rada u punom kapacitetu.

Iz financijskih rezultata prethodnog mandata možemo zaključiti da je način upravljanja bio uspješan u dosad najtežim uvjetima, te je takav pristup i način vođenja **temelj za sljedeći mandat i održavanje financijske stabilnosti.**

3.3. Koncertna sezona Zagrebačke filharmonije - kontinuitet kvalitetnih umjetničkih programa

Proteklo razdoblje pokazalo je kako je pristup ciklusima kao "kulturnim proizvodima" bio pravi put u osmišljavanju programske sheme koncertne sezone. Upravo na taj način segmentirali smo ponudu i samim time publiku, što je pomoglo u boljoj komunikaciji prema ciljnim skupinama. Na taj način pokrili smo široki spektar publike od tradicionalne do onih najmanjih i najmlađih koje tako "odgajamo" za budućnost:

- tradicionalniji Crveni, Plavi i Bijeli ciklus ponudili su kvalitetne klasične programe za našu primarnu i tradicionalnu publiku - i u narednom periodu želimo nastaviti s tim ciklusima, koje intenzivnije želimo otvoriti prema javnosti,
- Off ciklus pokazao se kao izvrstan kulturni proizvod koji je orkestar otvorio prema mlađoj publici, zanimljivim "off" repertoarom i sjajnim koncertima prezentirao Zagrebačku filharmoniju široj publici - u narednim godinama upravo kroz Off ciklus želimo privući interes za naše tradicionalnije cikluse i na taj način "osvježiti" publiku,
- Minimini ciklus, novopokrenut sa sjajnom misijom - stvoriti programe za djecu i približiti im na zabavni i edukativni način instrumente, orkestar, dvoranu i cjelovito koncertno iskustvo.

Imperativ novog mandata jest **kako zadržati kvalitetu ciklusa u skladu s izazovima, te kako ih dodatno:**

- predstavljati kao prepoznatljive kulturne proizvode,
- učiniti interesantnijim i samim time podignuti tržišnu vrijednost,
- prezentirati na međunarodnom tržištu kao prepoznatljivi hrvatski *brand*,
- potaknuti ciljanu skupinu na aktivnost i povećati broj publike.

Taj imperativ usmjeren je na **svih 5 "kulturnih proizvoda"** unutar naše programske sheme i odnosi se na svih 5 koncertnih ciklusa.

Ovaj proces i dalje treba kao i do sada **provoditi kontrolirano kroz suvremene metode kulturnog *managementa*, u skladu sa svim izazovima modernog tržišta.**

Sada više nego ikada potrebno je takav pristup prožeti kroz umjetničko djelovanje Zagrebačke filharmonije na svim razinama. Usprkos neizvjesnoj budućnosti odlučan sam da institucija Zagrebačke filharmonije ide u korak sa svjetskim trendovima, te da spremno odgovorimo zahtjevima i izazovima s kojima ćemo se neminovno suočiti.

Taj proces nastavak je promišljanja i provedenih protokola, a i dalje ćemo **još intenzivnije analizirati tržišta**, postojeće publike, želje i navike, očekivanja korisnika, trendove, različite promjene i dr. To je pristup kontinuiteta, tim više ga treba intenzivirati jer prethodno razdoblje obilježeno potresom i pandemijom ubrzalo je neke negativne trendove i na duži period doslovce odvojilo orkestar od publike i javnosti. Stoga moramo uložiti dodatni trud kako bismo ostvarili benefite:

- daljnjeg **pozicioniranja orkestra Zagrebačke filharmonije** u hrvatskoj i međunarodnoj javnosti,
- **visokokvalitetne umjetničke programe** u kontinuitetu kroz niz godina,
- **učvrstili postojeću, vratili staru i privukli novu publiku.**

Ovako zacrtane ciljeve **nećemo moći ostvariti bez kontinuiteta i stabilnosti na institucionalnoj razini**, od organizacijske razine Zagrebačke filharmonije do šefa-dirigenta, orkestra, svih članova i djelatnika Zagrebačke filharmonije. Tek tada možemo inzistirati na izvrsnosti na razini umjetničkih dosega i rezultata Zagrebačke filharmonije.

Kontinuitet kvalitete u pogledu koncertne sezone zajednički je nazivnik svih napora i procesa koje želimo provoditi, no sama kvaliteta neće biti dovoljna za povratak publike na koncerte i stvaranje nove publike.

Taj proces zahtjevniji je sada nego ikada u povijesti orkestralnog muziciranja, ali upravo smo u prethodnom razdoblju pokazali da se možemo nositi s najtežim izazovima.

Samo takav pristup ispunjen optimizmom za posljedicu imat će:

- **pozornost najšire društvene zajednice,**
- **interes novih sponzora i dodatna financijska sredstva,**
- **interes novih medijskih pokrovitelja i partnera.**

Dubinsko poznavanje umjetničkog i poslovnog potencijala Zagrebačke filharmonije daje mi za pravo da ćemo to u nadolazećem razdoblju i potvrditi te pratiti korak s najboljima i najvećima.

3.3.1. Made in Croatia - promocija hrvatske glazbene reproduktive

U više poglavlja u kojima se opisuju rezultati naše protekle djelatnosti, naglašava se **važnost koju smo ulagali u promociju vlastitih izvođačkih kapitala, hrvatske glazbene reproduktive** - kroz nastupe kako naših vlastitih članova, tako i naših istaknutih glazbenih solista.

Tu djelatnost u narednom periodu želimo dodatno razviti i istaknuti akcijom radnog naslova **"Made in Croatia"**.

Period za nama pokazao nam je kolika može biti nesigurnost u dogovaranju i realizaciji međunarodnih suradnji te kako je takvu suradnju, unatoč najboljoj volji i svim ulozenim naporima, zbog objektivnih okolnosti ponekad bilo nemoguće ostvariti.

Gledajući na trenutačnu situaciju, vidimo realnu **potrebu maksimaliziranja vlastitih potencijala i kapitala, pa tako i na području hrvatske glazbene reproduktive, naših vlastitih snaga unutar orkestra, istaknutih glazbenih umjetnika, dirigenata i skladatelja.**

U tom smislu, gledamo i na povezivanje s drugim kulturnim institucijama poput HNK-a Ivana pl. Zajca iz Rijeke ili Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu (komorni sastavi, koncerti na otvorenom).

Takvu situaciju s kojom se realno suočavamo želimo, pritom, pretvoriti u prednost. Kroz kampanju koju ćemo provoditi kroz čitavu sezonu, želimo dodatno ukazati na sve što je u našim sezonama **"Made in Croatia"**. Želimo za to razviti posebnu verbalnu i vizualnu komunikaciju (u obliku posebnih najava, **"pečata kvalitete"** koji ćemo aplicirati na promotivnim materijalima, večernjim programima i sl.).

Kroz projekt "Made in Croatia" želimo na dodatni način osnažiti i ojačati hrvatsku glazbenu reproduktivnu, želimo nastaviti raditi na njenoj izvrsnosti, te i na taj način pridonijeti našem kulturnom (glazbenom) sektoru u vremenima globalne krize, u kojima će takva sinergija svih raspoloživih snaga i resursa biti doslovce neophodna.

3.3.2. Zadržavanje prisutnosti na međunarodnoj sceni kroz turneje i suradnje: Engleska, Italija, Češka, Španjolska, Šibenik, Split, Izrael

Treba istaknuti kako je Zagrebačka filharmonija, unatoč svim negativnim okolnostima, u prethodnom razdoblju realizirala uspješnu međunarodnu suradnju, koju želimo zadržati i nastaviti i u narednom periodu. Velika turneja Austrijom, Njemačkom i Švicarskom 2019., ali i gostovanje na festivalu u Bukureštu 2021., kao i recentna velika turneja od čak 6 koncerata Engleskom (!), daju nam za pravo planirati i dalje aktivnu i dinamičnu međunarodnu aktivnost u razdoblju 2022. - 2026. godine.

Dakako, u tom kontekstu, svakako treba uzeti u obzir trenutačno stanje s pandemijom, neizvjesnost oko toga kada će pandemija biti službeno prekinuta, a svakako valja računati i na rat i negativni razvoj sigurnosne situacije koja je trenutačno na snazi i za koju ne znamo kada će i na koji način završiti.

U tome smislu, planiranje i ugovaranje međunarodne suradnje bit će dakako uvelike otežano, a njegova provedba vrlo kompleksna i komplicirana zbog svih različitih sigurnosnih, financijskih i drugih razloga. Dugoročno planiranje zahtjevnih međunarodnih projekata bit će dodatno otežano u danim okolnostima, jer će zahtijevati dodatne resurse u svakom pogledu (organizacijskom, ljudskom, financijskom i dr.). No, u odnosu na dosad postignute rezultate i dobivene benefite, i u nadolazećem razdoblju svakako ćemo učiniti sve što nam stoji na raspolaganju kako bismo zadržati prisutnost Zagrebačke filharmonije na međunarodnoj sceni.

A da ćemo učiniti sve što je u našoj moći da tu međunarodnu suradnju zadržimo - da kao što želimo osigurati kontinuitet u svim segmentima djelatnosti ZF-a, tako učinimo i na polju međunarodne suradnje - **potvrđuje već i recentna turneja orkestra, koja će se od 6. do 15.4. održati u Engleskoj** te obuhvatiti čak 6 velikih gradova i koncertnih dvorana: Basingstoke (*The Anvil*), Nottingham (*Royal Cocnert Hall*), Edinburgh (*Usher Hall*), Birmingham (*Symphony Hall*), Cheltenham (*Town Hall*), London (*Cadogan Hall*).

Početkom lipnja planiramo također gostovanje u **Italiji (Milano i okolica)**, potom dogovaramo koncert u **Ostavi u Češkoj (21.6.)**, a krajem istog mjeseca i početkom srpnja ugovaramo i **4 koncerta u Španjolskoj**. Tu su i ljetna gostovanja u **Šibeniku (18.6.)** te na **Splitskom ljetu (19.7.)**. Za početak naredne sezone **2022./2023., u mjesecu listopadu plan je gostovanje u Izraelu (Jeruzalem, Tel Aviv)**. Međunarodnu suradnju počeli smo razvijati i s Narodnim kazalištem iz Maribora.

Međunarodna gostovanja važan su dio naše djelatnosti koji koristimo kako bismo hrvatsku kulturu i glazbu pozicionirali na svjetskoj sceni. Izvođenje djela hrvatskih skladatelja na svim gostovanjima dio je naše misije, ali i naše odgovornosti u očuvanju naše glazbene baštine.

Takvi rezultati temelj su na kojem se gradi međunarodni imidž Zagrebačke filharmonije. Oni nam daju vjerodostojnost pred svjetskim promotorima, vjerodostojnost na kojoj želimo zadržati kontinuitet prisutnosti i prepoznatljivosti Zagrebačke filharmonije i u narednom razdoblju, te kroz to promicati ime Zagreba kao srednjoeuropskoga centra kulture daleko preko granica naše domovine.

3.3.3. Diskografija - osobna karta orkestra i trag koji ostaje

- **Parma Recordings** - nastavak uspješne suradnje, CD *Star Wars / Planeti*
- **Dora Pejačević** - CD i festival
- **Cantus** - serija hrvatski suvremeni skladatelji, 2. dio
- **Croatia Records / CMC TV** - snimanja, izdanja, digitalne platforme (*Spotify, Deezer, Apple Music, Tidal*)

Prethodno razdoblje pokazalo je kolika je važnost aktivnosti na području diskografije kao osobne karte orkestra ne samo u Hrvatskoj, nego i u promociji na međunarodnoj sceni. Na tome polju postigli smo puno, od čak 3 diskografska izdanja (!) za prestižnu diskografsku etiketu *Oehms Classics* s maestrom Dmitrijem Kitajenkom, do vrlo uspješne suradnje uspostavljene s velikom američkom diskografskom kompanijom *Parma Recordings*.

U tome smislu, i na tome polju, **želimo zadržati kontinuitet naše aktivnosti, prvenstveno s diskografskim divom *Parma Recordings* iz Sjedinjenih Država**, koja nam je u prethodnom mandatu donijela brojne benefite (snimanja, *online* prijenosi, svjetska premijera *Wild Symphony* Dana Browna, nominacija za *Grammy*). Suradnju nastavljamo snimkom *Ježeve kućice* koja će uskoro ugledati svjetlo dana, a u postupku realizacije je i snimanje CD-a s glazbom iz *Ratova zvijezda* Johna Williamsa te *Planeta* Gustava Holsta pod vodstvom našega šefa-dirigenta Dawida Runtza.

Suradnja s *Parma Recordings* osigurat će nam stabilnu diskografsku prisutnost na međunarodnoj sceni, dok ćemo aktivnost na području hrvatskog glazbenog stvaralaštva nastaviti novim, drugim CD-om u seriji diskografskih izdanja, posvećenoj hrvatskim suvremenim skladateljima.

Seriju smo otvorili 2021. CD-om *The Wonderful Monster of Time*, nominiranom za *Porina*, na kojem smo zabilježili djela hrvatskih skladatelja Marka Ruždjaka, Dalibora Bukvića, Frane Paraća, Berislava Šipuća, Olje Jelaske, Ive Josipovića i Dubravka Detonija. Neka od tih djela predstavili smo i tijekom redovite sezone te i na taj način ukazali na ovo diskografsko izdanje, a neka djela za novi CD već su snimljena (*Animo Krešimira Seletkovića*).

Na valu novog interesa za opus Dore Pejačević na međunarodnoj sceni (Simfonijski orkestar BBC-a, Nacionalni simfonijski orkestar Poljskog radija iz Katowica i dr.), planiramo i diskografsko izdanje posvećeno njezinim kapitalnim ostvarenjima (*4 pjesme za glas i orkestar, Uvertira, Klavirski koncert*). **U planu je i pokretanje festivala posvećenog u potpunosti toj našoj istaknutoj skladateljici.**

Koliko su nam u diskografskoj aktivnosti važne međunarodne suradnje, toliko su za njenu stabilnost od presudne važnosti kvalitetni i postojeći partneri i na domaćoj sceni. U tome pogledu, želimo nastaviti, ali i probuditi našu višegodišnju suradnju kako s *Cantusom* (koji stoji iza objavljivanja serije posvećene hrvatskih autorima), tako i s *Croatiom Records* u pogledu snimanja koncerata i izdavanja nosača zvuka te s *CMC Televizijom* koja nam može osigurati kvalitetno snimanje naših koncerata, kao i široku distribuciju putem digitalnih platformi *Spotify, Deezer, Apple Music* i *Tidal* (npr. Filharmonijski bal 2021.).

U razdoblju pred nama puno je nepoznanica i neizvjesnosti, u kojemu će teško biti planirati gostovanja i turneje, a upravo ovakve suradnje s jakim i stabilnim diskografskim tvrtkama omogućit će nam zadržavanje prisutnosti i kontinuitet na međunarodnoj sceni.

3.3.4. Nastupi i gostovanja unutar RH - ambasadori glazbe

Predstavljanje i promocija kvalitetne glazbe diljem domovine, kao što je već istaknuto, jedna je od naših stalnih misija. U tome smislu i u nadolazećem periodu maksimalno ću se angažirati u provedbi te misije.

Zagrebačka filharmonija razvila je dugoročne suradnje s više sredina diljem Hrvatske, poput Vukovara, Đakova ili Zaprešića, s kojima će nastaviti suradnju i u periodu pred nama.

S druge strane, važna su nam i ljetna gostovanja, mahom u sklopu velikim međunarodnih ljetnih kulturnih festivala (poput Šibenika ili Splita ove godine), s kojima namjeravamo također nastaviti surađivati.

Zagrebačka filharmonija prije svega zagrebački je te hrvatski orkestar i u tom smislu, širiti kvalitetnu glazbu diljem Hrvatske mora biti prioritet našeg djelovanja i u naredne četiri godine. Planirat ćemo nastupe u manjim sredinama, obilježavati važne datume u suradnji s lokalnim zajednicama, razvijati suradnje s festivalima i sl.

Želimo biti promotori i ambasadori kvalitetne glazbe, kako u Zagrebu, tako i diljem Hrvatske. U simboličnom smislu, želimo doći do svakog našeg građanina i do svakog hrvatskog otoka, da se tako izrazimo.

Takvu viziju želimo ostvariti na simboličnoj razini, ali je ona, uz pomoć današnjih suvremenih kanala i platformi komunikacije, provediva i u praksi. Na tome ćemo i u narednom razdoblju svakako insistirati.

3.3.5. Hrvatski skladatelji i ZF - neraskidiva veza

U više navrata i na više mjesta u ovom planu rada apostrofirana je veza između hrvatskih skladatelja i Zagrebačke filharmonije te je nije moguće dovoljno naglasiti.

Naš angažman na području predstavljanja, podrške i promocije hrvatske glazbe bazira se na hrvatskoj glazbenoj baštini (koju redovito predstavljamo i na našim turnejama), kao i suvremene hrvatske glazbe.

Suradnju sa hrvatskim skladateljima razvijamo izvedbama i vlastitim projektima kroz naše sezone, ali je razvijamo i na području diskografije. Posebno valja istaknuti seriju CD-a s djelima hrvatskih suvremenih skladatelja za orkestar, koju smo već pokrenuli, ali u kojoj radimo i na novim izdanjima, a koja će na reprezentativni način predstaviti niz istaknutih autora i njihovih djela.

Treba također istaknuti da je spomenuta serija pokrenuta sviješću kako hrvatska glazba oskudijeva reprezentativnim, moderno snimljenim i opremljenim snimkama djela za veliki orkestar hrvatskih autora. A ovaj naš diskografski prvijenac, nominiran i za *Porina* za najbolji album klasične glazbe, potvrđuje kako smo na pravom putu da taj nedostatak takvom serijom izdanja napokon ispravimo.

Tu su i izvedbe još neotkrivenih djela iz hrvatske glazbene baštine (poput *Moći ljubavi* Gjüre Eisenhutha), kao i različiti drugi naši projekti (posebno u Off i Minimini ciklusu) u kojima redovito angažiramo naše skladateljske snage. A važno je istaknuti i projekt festivala posvećenog Dori Pejačević, koji smo počeli razvijati s našim šefom-dirigentskom Dawidom Runtzom.

U tom smislu, nastaviti ćemo našu aktivnost i u narednom periodu.

3.4 Nova publika

Pitanje publike, točnije njena smanjenja, odavno je tema koju smo osvijestili. Negativni trendovi prisutni su kroz godine, ne samo u našem slučaju, već je to trend u cijelom svijetu. Kroz protekle godine upravo smo **pitanje publike isticali kao imperativ**, a posebno pitanje nove publike u središtu je naše pozornosti i svih naših aktivnosti kroz niz godina.

Povrh fokusa na umjetnički program, paralelno razmišljamo **kako sačuvati postojeću publiku, ali kako i kojim aktivnostima privući pozornost nove publike**. Zaista mnoge smo aktivnosti učinili po tom pitanju u proteklom razdoblju, od novih ciklusa za naše najmanje i najmlađe, Off ciklusa koji svojim programima privlači pozornost mlađe urbane publike, uvođenja predkoncertnih razgovora kojima smo željeli našu publiku dodatno vezati uz naš orkestar, te mnogim ostalim aktivnostima puno smo napravili kako bismo promijenili negativni trend. Sve to s ciljem da "stvaramo i odgajamo" novu publiku za nova vremena ispred nas.

Kao što je već istaknuto, pandemija i potresi dramatično su utjecali na ubrzanje negativnog trenda po pitanju publike. Paušalno bismo mogli zaključiti da je proces gubitka publike ubrzan barem za 10 godina, što je zaista alarmantno i zato smatram kako je pitanje publike jedno od najvažnijih u razdoblju ispred nas.

Publika daje smisao našem postojanju, sve što radimo, sve naše aktivnosti u konačnici usmjerene su na našu publiku. Glazba bez publike gubi svoj značaj i smisao, stoga u narednom periodu moramo učiniti sve i uložiti dodatne napore kako bismo:

1. Sačuvali postojeću pretplatničku bazu i publiku

2. Pokušali vratiti našu staru publiku (strah od javnih okupljanja s obzirom na koronu - posebno prisutan kod ljudi starije dobi koji su bili tradicionalni pretplatnici naših ciklusa)

3. Privukli i stvorili novu publiku - mnoge aktivnosti bit će usmjerene prema tome cilju

To su veliki imperativi ispred novog mandata, ali tu nema drugog puta, nema alternative - to je proces koji se mora učiniti, tu moramo postići konsenzus svih uključenih strana oko orkestra i unutar kulturnih dionika.

Podizanje svijesti o važnosti glazbe i orkestra u cjelini bitan je za opstojnost ne samo orkestra, već društva u cjelini. U modernom društvu orkestar i koncerti "hrana su za dušu" i imaju znatno veću važnost nego se mnogima na prvi pogled čini. To su vrlo kompleksni procesi, ali sve to nas dodatno motivira da kroz naredni mandat učinimo sve što je u našoj moći kako bismo se izborili i vratili publiku tamo gdje ona i pripada - u koncertne dvorane.

Osim što sami moramo pronaći načine kako bi to učinili u skladu sa specifičnošću situacije u kojoj djelujemo, također pratimo svjetske trendove, spremni smo uvijek dodatno učiti i svladavati nove tehnike i alate kako bismo ih primijenili u promociji

našega orkestra. Povrh svega živimo u vrlo dinamičnom razdoblju velikih i stalnih promjena interesa i želja potrošača, a u takvom vremenu **moramo pokazati spremnost i fleksibilnost kako bismo brzo i učinkovito odgovorili na sve te izazove.**

Sada više no ikada:

- moramo komunicirati svoju djelatnost na nove načine,
- koristiti gerilski marketing,
- još intenzivnije koristiti društvene mreže i sve dostupne nove kanale komunikacije.

Vremena su se promijenila i nije više dovoljno "samo dobro svirati" - potrebno je biti kvalitetni tržišni takmac u poslovnom upravljanju, marketingu i komuniciranju s tržištem, **ukratko uprava mora biti jednako kvalitetna kao i orkestar.**

Jedno je sigurno, ovo je proces koji neće trajati jedan mandat - ovo je **dugotrajni proces** koji će doživljavati promjene u narednim desetljećima, jer brzinom kojom se mijenja društvo u kojem živimo - mijenjat će se i percepcija orkestra, načina konzumiranja kulturnih proizvoda i samim time načina na koji će se publika privlačiti da dođe u dvoranu. Slojevitost tog problema zahtijeva detaljni pristup i konstantno učenje, ali jedno je sigurno - **bez publike nema ni orkestra.**

Zato u tom pogledu moramo biti odlučni i započeti procese koji će omogućiti narednim generacijama da uživaju u tome jedinstvenom trenutku - zvuku moćnog orkestra u dvorani uživo, to nema alternative.

3.4.1. Pokretač promjena u obrazovnom sustavu - ZF potiče javnost i obrazovni sustav

Problem publike na klasičnim koncertima otvara potrebu za dubljim promišljanjem utjecaja na društvo povrh aktivnosti koje je u mogućnosti učiniti Zagrebačka filharmonija. Osobno vjerujem kako svjedočimo vrlo specifičnom trenutku u povijesti orkestra i da **situacija s publikom nije rješiva samo ulaganjem napora u marketinške i promocijske aktivnosti**, već je problem puno dublji što uvjetuje temeljiti pristup. Naravno, ovo je pod uvjetom da su koncertni programi, orkestar, solisti, dirigenti i kompletne sezone kvalitetno umjetnički pripremljene, prateći programske trendove i kretanja u umjetničkom smislu.

Čini mi se da sada **"liječimo posljedice, a ne uzrok"**, što može biti problem, jer se događa situacija da je potrebno sve više novaca i napora, sa sve manjim efektom.

Upravo u tom pogledu Zagrebačka filharmonija mora započeti procese:

- edukacije najšire društvene zajednice kroz svoje kanale
- lobirati pokretanje kurikularnih promjena (odgoj nove publike)

Edukacija je sve važnija u modernom društvu, a navike koje stječemo u najranijoj dobi definiraju naše afinitete, odnos prema sadržaju i uvelike utječu na različite aspekte života. Sustavni rad na tom polju na više razina, može posljedično utjecati da klasična glazba bude većem broju "in". Naravno, u tom pogledu ne treba se komparirati s popularnom pop glazbom, ili nekom drugom *mainstream* vrstom glazbe, ali svakako određenu stigmatu treba postupno mijenjati:

- klasična glazba nije dosadna i posredno je "kolijevka sve glazbe koju poznajemo"
- klasična glazba nije samo za starije ljude
- klasična glazba nije elitistička, mora biti dostupna svima

Kako bismo zajedno postigli te ciljeve, **Zagrebačka filharmonija mora iskoristiti svoju snagu i tradiciju, važnost koju ima kako bi lobirala i pokrenula svijest o važnosti da od najranijih dana djeca imaju mogućnost upoznati orkestar, klasičnu glazbu, iskustvo velike dvorane i snažnog zvuka.** To nije nešto što se razvija preko noći, to je dugotrajni proces, važan za desetljeća ispred nas. Moja misija je da razmišljam izvan svog mandata, pokušavam iskoristiti tu poziciju kako bismo iskoristio **lobistički potencijal prema obrazovnom sustavu**, uključio ljude u procese koji mogu dovesti do toga da aktivno razvijamo novu publiku - **samim time gradimo društvo uključivih ljudi šireg pogleda ne samo na glazbu, već i na svijet.**

Ta potreba se ne odnosi samo na orkestar, već na širi prostor kulture. No bitno je napomenuti da **moramo mijenjati navike, a edukacija je najispravniji način da to učinimo.** Također i mi se moramo mijenjati, ići ususret našoj publici, osluškivati potrebe i pokušati razumjeti od generacija koje dolaze "što oni očekuju i kako nas doživljavaju". Ne smijemo upasti u zamku da sami sebi budemo dostatni, ovo su inicijative koje će pokazati rezultate kroz 20 i više godina.

3.4.2. Ambasadori Zagrebačke filharmonije - novi projekt i pristup prema javosti

Novi modeli komunikacije, digitalna tehnologija i društvene mreže tjeraju nas na nove načine promišljanja komunikacije ZF-a u javnosti. Kriza publike s kojom se, uslijed višesezonske krize djelovanja, sada moramo suočiti, **zahtijeva od nas osmišljavanje novih načina kako ćemo do publike doprijeti.**

Projekt ambasadora Zagrebačke filharmonije osmišljen je upravo u tom smjeru. Ideja se temelji na nizu potvrđenih osobnosti s različitih područja javnog djelovanja u RH-a, koje ćemo promovirati u naše ambasadore, u neku vrstu naših promotora i glasnogovornika.

Područja s kojih ćemo takve osobe odabirati bit će područja kulture, znanosti, obrazovanja, društvenog djelovanja. Osobe ćemo birati prema ciljnim skupinama s kojima one već komuniciraju i kojima se mogu obratiti, a koje i mi u ZF-u prepoznajemo kao ciljne skupine iz kojim ćemo moći graditi našu novu publiku.

Na primjer, Damir Urban *rock* je glazbenik i priznati hrvatski kantautor koji komunicira s obrazovanom publikom srednjih godina, u kojoj svakako možemo prepoznati i

pripadnike vlastite publike. Ili primjerice mezzosopranistica Martina Tomčić, koja osim što razvija glazbenu karijeru, prisutna je kroz različite medijske formate i u široj javnosti.

Model je potrebno detaljno razraditi u odnosu na ciljne skupine i potencijalne kandidate. Kandidati će se mijenjati u određenim vremenskim periodima, a cilj je svakako da i samo dodjeljivanje takve titule bude javni, društveni događaj te da i dobitnici tu titulu dožive ne samo kao obvezu, nego i kao čast.

Model ambasadora razvit ćemo kao posebnu promotivnu kampanju, koja može uključivati i aktivnosti kao što su Dan Zagrebačke filharmonije i druge slične akcije. Za takav projekt potrebno je razviti i posebnu vizualnu i verbalnu komunikaciju.

Takav projekt vidimo kao još jedan alat kroz koji možemo napraviti dodatni iskorak u pristupu prema najširoj javnosti i našoj novoj publici.

3.5. Orkestar i naši ljudi - stabilnost i kontinuirano stvaranje boljih radnih uvjeta

Ljudi su naša najveća vrijednost, što sam isticao svih ovih godina, a to se naravno primarno odnosi na orkestar. U modernom poslovanju (usprkos tehnološkom napretku) smatra se kako je ljudski potencijal najveća vrijednost neke tvrtke - u našem slučaju to je posebno istaknuto i bitno, jer **kvaliteta našeg orkestra - jednaka je kvaliteti svakog pojedinca, a samim time i cijelog kolektiva**.

Izniman je podatak da smo u periodu od 2018. do 2022. godine zaposlili i povećali naš orkestar za čak 17 novih članova, a samim time direktno utjecali na podizanje umjetničke kvalitete te mogućnosti većeg broja nastupa. Novi, mladi glazbenici u orkestru svojom kvalitetom i energijom daju dodatnu kvalitetu cijelom orkestru što je bilo vidljivo kroz kritike nakon naših nastupa i gostovanja u RH-a, ali i diljem svijeta.

Konstantne audicije koje su zadnjih godina i 2 puta godišnje, doprinijele su da slobodno možemo zaključiti kako **orkestar u svom umjetničkom dosegu proživljava svoje najbolje dane**, na što sam kao ravnatelj i glazbenik posebno ponosan.

Taj trend nastaviti ćemo i u narednom periodu, pa tako već **u svibnju 2022. imamo u planu novu audiciju za nova radna mjesta**.

Orkestar danas broji čak 120 glazbenika, a povrh audicija i zapošljavanja, moramo osigurati što bolje uvjete rada, što uvelike povećava i opseg svih aktivnosti kako bismo održavali takav veliki pogon.

Kao što je to bio slučaj od prvog dana, ostajem ustrajan da i u novom mandatu uz Grad Zagreb (koji uvijek brine o svom orkestru) **omogućavamo nova radna mjesta u orkestru kako bismo postali još produktivniji, sve s ciljem postizanja umjetničke izvrsnosti**.

Kako bismo ostvarili tako postavljeni cilj nije dovoljno samo zaposliti ljude, već i omogućiti kvalitetne uvjete za rad.

Orkestar ima specifične potrebe koje uvelike utječu na kvalitetu rada i izvedbe. Sve to utječe i na motivaciju svakog pojedinca, a **bolji uvjeti motiviraju ljude da posao koji rade realiziraju na najbolji mogući način.**

U tom pogledu već sam u proteklom mandatu znatno pomaknuo te procese, te ih i u narednom mandatu želim nastaviti jednakim intenzitetom, a odnose se na:

- **nabavku novih instrumenata**
- **potrošni materijal (žice, odjeća i sl.)**
- **sustav nagrađivanja**

Odradili smo veliki posao u prošlom mandatu pa se tako potrošni materijal nabavlja mjesečno, a ne godišnje, uskladili smo pravilnik za glazbenike i njihovo nagrađivanje. To je proces koji traje, prostora za napredak ima i uvijek možemo raditi u ostvarivanju boljih uvjeta za orkestar. **To se naravno odnosi i na sve djelatnike Zagrebačke filharmonije od pravne službe i računovodstva do marketinga i produkcije.** Ljudi su naš kapital, izvorna vrijednost koja će odgovoriti na sve zahtjeve i izazove koji su pred nama. Iz svih navedenih razloga i okolnosti **snažno ću se zalagati za dodatni napredak u tom pogledu i u budućem mandatu.**

3.6. Marketing i PR za novo doba i nove sponzore

Ne treba posebno isticati kako su u radu i djelovanju kulturnih institucija **marketing i PR prijeko potrebni za potpunu aktualizaciju umjetničkih zamisli.** Povećanje pozornosti dodatno potiče publiku na konzumaciju naših kulturnih proizvoda, kritike, a posljedično i informiranosti najšire javnosti. Poznato je da sponzorski potencijal snažno ovisi o toj pozornosti.

Novo doba postavlja i nove izazove koje je potrebno prepoznati i adekvatno odgovoriti kroz marketinške i PR aktivnosti. Posebno se to odnosi na ovaj period gdje svjedočimo mnogim posljedicama, a posebno padu broja publike koju sam višekratno isticao kroz prošla poglavlja kao vrlo alarmantnu pojavnost. Takva situacija stavlja pred nas izazove pronalaženja novih kreativnih rješenja kako bismo doprli do naših korisnika.

U tom smislu u narednom periodu naš posebni fokus biti će na dobivanju pozornosti i poticanju akcije prema:

- **novoj publici** - dob od 20 do 45 godina, mlađe i srednje životne dobi, osobe urbanih navika i visokog obrazovanja željnih različitih glazbenih iskustava

Stvaranje nove publike bit će u narednom razdoblju, što je već više puta istaknuto, od posebnog fokusa marketinškog djelovanja. S obzirom da se tu radi o ljudima koji intenzivno koriste društvene mreže, bitno je analizirati mogućnosti i postaviti strategiju te kreativnim porukama i zanimljivim programima privući pozornost i potaknuti na akciju.

Tu posebno treba istaknuti trendove u svijetu, gdje su **orkestri kako bi postali više mainstream, počeli spajati tehnologiju i klasičnu glazbu**, kao što su veliki video-zasloni za *streamanje* koncerata ili npr. *online* na glazbenim platformama kako bi bili dostupniji i povećali doseg svog djelovanja. Posljedično postigli su rezultate da se sada klasična glazba preuzima u mnogo većoj količini s tih kanala od one koja je kupljena u trgovinama. Važnost prisutnosti u javnom prostoru pokazuje i trend gdje glazbene škole i institucije počinju mijenjati svoj kurikulum, uči se kako preuzeti aktivniju ulogu u svojim karijerama, načinima kako doći do vlastite publike, kako promovirati svoje koncerte i sl.

Sve su to trendovi koji pokazuju kako se **klasična glazba transformira na revolucionarne načine** s ciljem da se poveća popularnost u odnosu na druge žanrove.

Svi napori i aktivnosti u svijetu idu u smjeru kako bi smanjili jaz između publike i orkestra, približili klasičnu glazbu nekim novim putevima današnjim korisnicima koji su znatno više pod utjecajem snažnih marketinških poruka i društvenih mreža.

Kako bismo i mi išli u korak s vremenom i trendovima, moramo uložiti dodatne napore kako bismo ostvarili marketinške ciljeve u narednom periodu. S obzirom na pozitivna prethodna iskustva koristit ćemo i dalje *outsources* agencije specijalizirane za marketing i *management* u kulturi, jer je to najefikasniji način ostvarivanja zacrtanih ciljeva. Kako bismo maksimalizirali potencijale moramo:

- postaviti marketinšku i PR strategiju (2022.- 2026.),
- osmisliti i postaviti digitalnu strategiju sa stručnjacima iz tog područja,
- postaviti protokole za slučaj ponovljene situacije tijekom pandemije (potpuno korištenje *live streama*, stvaranje sadržaja koji živi *online*)
- realizirati novi službeni logo,
- zadržati vizualnu i verbalnu prepoznatljivost,
- otvoriti dodatni prostor za PR-aktivnosti,
- revidirati sponzorski potencijal i osmisliti kreativne pakete u skladu s trendovima i potrebama tržišta,
- sezonu i koncerte kreativno komunicirati,
- intezivirati pojavnost u svim medijima,
- iskoristiti kanale za stalnu edukaciju publike i time ih dodatno vezati za nas (koristiti specifičnost sadržaja),
- jačati imidž u javnosti modernog orkestra koji je "in".

Samo takav strukturirani pristup uz prethodno učinjene kvalitetne analize može ponuditi nova rješenja koja će odgovoriti izazovima novog doba.

Nastavljamo sponzorske suradnje usprkos teškim vremenima za sve s obzirom na gospodarska kretanja. Sponzorstva su važan dio samostalno ostvarenih prihoda koji omogućavaju realizaciju nekih projekata bitnih za razvoj orkestra, najširu pozornost i potpunu realizaciju umjetničkih zamisli.

Stoga smatram kako je poseban uspjeh za naredno razdoblje veliko dogovoreno sponzorstvo od Privredne banke Zagreb u iznosu od 500.000,00 kn. Povrh toga nastavljamo i suradnje s ostalim sponzorima koji prate naš rad, od medijskih do financijskih.

Marketinški i PR ciljevi jasno su postavljeni, a prethodni rezultati i postignuti dogovori za budućnost daju mi za pravo da vjerujem kako ću zajedno sa svojim kolegama **uspješno realizirati tako visoko postavljene ciljeve.**

3.7. Nova dvorana Zagrebačke filharmonije - projekt za budućnost i novu eru orkestra

Zagrebačka filharmonija kroz desetljeća svog djelovanja koristi resurse KD *Lisinski* gdje održava probe i svoju koncertnu sezonu. Iako je upravo ta dvorana prepoznata kao hram hrvatske glazbe, u novije doba sve više dolaze do izražaja nedostaci kad je u pitanju djelovanje orkestra Zagrebačke filharmonije.

Naime, iako se osjećamo kao kod kuće, činjenica je da smo u toj dvorani "gosti" - točnije, KD *Lisinski* ima svoju dnevnu zadaću iznajmljivati dvoranu i popratne resurse. Takva neizbježna situacija često dovodi **orkestar Zagrebačke filharmonije da ne može u potpunosti ostvariti svoje umjetničke zamisli, ne može koristiti sve sponzorske potencijale dvorane i mora raditi kompromise.**

Nedostatke koji posljedično donose i financijske gubitke, potpuni razvoj umjetničkog potencijala nije moguće ukratko navesti. Izazovna vremena u kojima smo sve potrebniji djelovati i izvan klasične koncertne sezone često nam nije jednostavno, jer nemamo vlastiti prostor - dvoranu koja je nama sredstvo za rad.

Pitanje vlastitog prostora i dvorane već je duže vrijeme prisutno, iz sezone u sezonu se intenzivira ta potreba i siguran sam da je sada pravi trenutak da pokrenemo priču, projekt - nove dvorane Zagrebačke filharmonije koja bi predstavljala centar glazbene izvrsnosti. Nova dvorana uvelike bi utjecala na:

- **umjetničko djelovanje orkestra** (maksimalizacija umjetničkog potencijala i stvaranja novih kulturnih proizvoda - manje potrebe za kompromisima koji mogu utjecati na mogućnosti npr. oko termina)
- **financijsko poslovanje** (proširenje mogućnosti i perspektiva na svim razinama poslovanja)
- **dodatni prihodi od popratnih sadržaja** (suvenirnica, najmovi od adekvatnog ugostiteljskog objekta, mogućnost stvaranja *city break* paketa s partnerima, muzej, potencijalni najam od ostalih sadržaja ovisno o projektu, najam dvorane, različita snimanja i sl.)
- **stvaranje nove publike** (mjesto susreta i direktna komunikacija s publikom, mogućnost stvaranja novih ciklusa - personalizirani pristup, promjena modela pretplata i općenito prodaje, fleksibilnost u procesima itd.)

Pitanje dvorane **iziskuje temeljitu pripremu i analizu potrebe i isplativosti** takvog projekta. Načelno o dvorani treba razmišljati kao o **novom mjestu okupljanja, o multifunkcionalnom prostoru s popratnim sadržajima** za koje se elaboratima utvrdi da mogu osigurati pozitivno poslovanje i opravdati realizaciju takvog projekta.

Kroz godine uviđamo **potrebu za dvoranom manjeg kapaciteta** u odnosu na KD *Lisinski*, cca 1000 sjedećih mjesta, **vrhunske akustike**, a potreba za takvim prostorom nadilazi potrebe Zagrebačke filharmonije i sigurno otvara mogućnosti popunjavanja slobodnih termina i dodatnog prihoda. U našem slučaju nakon potresa i nemogućnosti održavanja koncertne sezone u matičnoj dvorani, pokazalo se kako nemamo gdje kvalitetno alternativno nastupati.

Kao što sam i spomenuo, ovo je ideja s kojom želim krenuti prema javnosti, okupiti zainteresirane ljude i sve one koji su odgovorni za djelovanje orkestra, te pokrenuti procese kako bismo jednog dana realizirali tu ideju i zaista pripremili orkestar za novu eru.

Mnoge su mogućnosti u financiranju, treba sagledati sve opcije od korištenja EU fondova, potencijalnog javno-privatnog partnerstva, no jedno je sigurno - potencijal Zagrebačke filharmonije omogućava realizaciju takvog zahtjevnog projekta.

Naposljetku mogu slobodno zaključiti kako će ostvarenje tog projekta uvelike pozitivno utjecati na razvoj orkestra i upravo je sada pravi trenutak da pokrenemo tu ideju.

Nova dvorana Zagrebačke filharmonije - zaista je projekt za budućnost i novu eru orkestra.

4. ZAKLJUČAK

Dočekati 150. godišnjicu institucije poput Zagrebačke filharmonije kao ravnatelj, čini me više nego ponosnim. **Zahvalan sam za to jedinstveno iskustvo**, jer orkestar je zaštitni znak grada Zagreba i kulturni ambasador Hrvatske u svijetu.

Protekli mandat bio je jedinstven, jer doživjeti 2 potresa i pandemiju koja nas je zatvorila na dugi period, stavili su orkestar i sve nas u vrlo tešku poziciju. Bilo bi iznimno teško nabrojati sve probleme i prepreke, od gubitka dvorane i publike do smanjenja prihoda na svim razinama. S velikim zadovoljstvom mogu zaključiti kako sam **usprkos nemogućoj situaciji zajedno sa svojim timom ostvario skoro sve zacrtane ciljeve** u proteklom mandatu, što je vidljivo u prvom djelu ovog dokumenta. Zaista s odmakom možemo objektivno zaključiti kako **ostvareni rezultati daleko premašuju mogućnosti** i situaciju u kojoj smo se nalazili. Iskreno vjerujem kako je to rezultat rada svih proteklih godina i potvrda moje jasne vizije razvoja orkestra, promjena u metodologiji poslovanja na svim razinama. Iskreno vjerujem kako mi ti rezultati omogućavaju novo povjerenje za novi mandat i ostvarenje svih iznesenih ciljeva.

~~Kao glavne izazove novog razdoblja vidim:~~ kako zadržati visoku kvalitetu umjetničkog djelovanja, kako dodatno podignuti razinu rada orkestra i izvedbi, kako nastaviti prisutnost na međunarodnoj sceni, kako vratiti publiku na naše koncerte i ponovno učvrstiti našu pretplatničku bazu, kako se dodatno otvoriti ususret novoj publici, te kako privući nove sponzore i podupiratelje orkestra. Sve su to **izazovi za novo doba gdje moramo ponuditi nova rješenja**. Upravo i simbolika naslova ovog plana rada govori o shvaćanju koliko je period ispred nas izazovan - od novih izazova novog doba do potrebnih novih rješenja koji mogu odgovoriti tim specifičnim izazovima.

Spreman sam kao ravnatelj Zagrebačke filharmonije suočiti se sa svim izazovima i ostvariti visoko postavljene ciljeve bez obzira na sve prepreke. Instituciji je potreban kontinuitet i stabilnost u svim aspektima što je temelj ovog plana koji je nastavak prethodnog. Mišljenja sam kako je ovaj plan rada optimalan, jer se temelji na realnim osnovama po svim točkama za period 2022. - 2026. godine. U godinama ispred moramo **dodatno unaprijediti poslovanje** kako bismo uspješno realizirali umjetnički program. **Vjerodostojnost ovog dokumenta nalazi se u rezultatima proteklog rada**, a osobno sam motiviran i spreman u narednom mandatu nastaviti taj proces razvoja pozitivnih promjena.

Naposljetku, osobno ću se zalagati da izborimo **poseban status Zagrebačke filharmonije u Republici Hrvatskoj - kao centra hrvatske glazbene izvrsnosti**, što smatram osobnom misijom i zadatkom, jer takav status naša institucija doista i zaslužuje.

Čvrsto vjerujem kako sam **dosadašnjim radom opravdao povjerenje** svih, od grada Zagreba do publike, stoga sam odlučan u nakani da i dalje zajedno sa svojim kolegama omogućimo razvoj orkestra za novo doba - novim rješenjima kao odgovor na nove i nepoznate izazove. Zahvalan sam na toj mogućnosti i s velikom odgovornošću molim povjerenje za još jedan mandat.

1. UVOD	2
2. Postignuti rezultati Zagrebačke filharmonije u razdoblju 2018. - 2022.	5
2.1. Uvodne napomene	5
2.2. Izbor šefa-dirigenta	6
2.3. Obilježavanje 150. obljetnice	8
2.4. Održavanje redovite koncertne sezone	9
2.4.1. Doba poleta i entuzijazma (2018. - ožujak 2020.)	9
2.4.2. Doba pandemije i potresa (od ožujka 2020. - 2022.)	10
2.4.3. Zaključak uz održavanje redovite koncertne sezone	14
2.5. Međunarodna aktivnost	15
2.6. EU projekt: Projekt Fil(m)harmonija	18
2.7. Bogata diskografska aktivnost	19
2.7.1. Diskografska aktivnost u inozemstvu	19
2.7.2. Diskografska aktivnost u domovini	20
2.8. Otvaranja prema novoj publici	21
2.9. Stvaranje nove mlade publike: Minimini ciklus	23
2.10. Međuinstitucionalna suradnja	25
2.11. Razvoj vlastitih umjetničkih kapitala i potencijala	26
2.12. Skrb za hrvatsko glazbeno stvaralaštvo	27
2.13. Promocija kvalitetne glazbe diljem Hrvatske	28
2.14. Dobrotvorna aktivnost - društveno odgovorno poslovanje	28
2.15. Moderni marketinški pristup: Koncerti i sezone kao kulturni proizvodi	29
2.16. Naša publika	30
2.17. Zaključak djelatnosti u razdoblju 2018. - 2022.	31
3. PLAN RADA I UMJETNIČKO DJELOVANJE U RAZDOBLJU 2022. - 2026.	34
3.1. Novi mandat - smjernice za novo doba i globalne izazove	34
3.2. Financije – proaktivni pristup i inovativni načini dodatnog financiranja	38
3.2.1. Pregled poslovanja Zagrebačke filharmonije u periodu 2019.- 2021.	39
3.3. Koncertna sezona Zagrebačke filharmonije	41
3.3.1. Made in Croatia - promocija hrvatske glazbene reproduktive	43
3.3.2. Zadržavanje prisutnosti na međunarodnoj sceni kroz turneje i suradnje:	44
3.3.3. Diskografija - osobna karta orkestra i trag koji ostaje	45
3.3.4. Nastupi i gostovanja unutar RH - ambasadori glazbe	46
3.3.5. Hrvatski skladatelji i ZF - neraskidiva veza	47
3.4. Nova publika - Conditio sine qua non	48
3.4.1. Pokretač promjena u obrazovnom sustavu	49
3.4.2. Ambasadori Zagrebačke filharmonije - novi projekt i pristup prema javosti	50
3.5. Orkestar i naši ljudi	51
3.6. Marketing i PR za novo doba i nove sponzore	52
3.7. Nova dvorana Zagrebačke filharmonije	54
4. ZAKLJUČAK	56
5. ŽIVOTOPIS	57
6. SADRŽAJ	58

